

BOŠNA I HERCEGOVINA - BOSNA I HERCEGOVINA
AGENCIJA ZA VISOKOŠKOLSKO OBRAZOVANJE
KOMISIJA ZA KVALITETA
AGENCIJA ZA VISOKOŠKOLSKO OBRAZOVANJE
KOMISIJA ZA KVALITETA

Datum prijave: 29.07.2019			
Opis jedinice	Klasifik. oznaka	Redni broj	Broj priloga
05	33-1	594-28	15

IZVJEŠĆE

KOMISIJE DOMAĆIH I MEĐUNARODNIH STRUČNJAKA

za ocjenjivanje i reviziju kvaliteta i davanje preporuka o akreditaciji visokoškolskih ustanova, odnosno njihovih studijskih programa

Naziv visokoškolske ustanove:

UNIVERZITET MODERNIH ZNANOSTI – CENTAR KOMERCIJALNOG MENADŽMENTA (CKM),
MOSTAR

Adresa:

88000 MOSTAR
Kneza Domagoja 12,

Datum posjete: 06. i 07. jun 2019.

Sastav komisije:

Predsjednica:

Dr. sc. Selma Čorbo –redovni profesor Poljoprivredno – prehrambenog fakulteta
Univerziteta u Sarajevu - predstavnica akademske zajednice BiH,

Članovi:

Dr. sc. Davor Alagić – vanredni profesor Veterinarskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu ,
predstavnik akademske zajednice BiH,

Akademik (HAZU, ANUBiH, APZ) Ferdo Bašić, prof. emeritus Agronomskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu, međunarodni stručnjak,

Prof. dr. sc. Božo Vukoja, predstavnik privrede i prakse,

Mr. Ljubica Janjetović, predstavnica studenata - sekretarica Komisije

Komisija domaćih i međunarodnih stručnjaka za ocjenjivanje i reviziju kvaliteta i davanje preporuka o akreditaciji visokoškolskih ustanova, odnosno njihovih studijskih programa (dalje u tekstu: Komisija stručnjaka) radila je u skladu sa Odlukom o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 100/11) i Odlukom o kriterijumima za akreditaciju visokoškolskih ustanova i studijskih programa („Službeni glasnik BiH“, broj: 75/10 i 44/13).

PoĀazišne napomene.....	3
1. Komisija	3
1.1. Sastav.....	3
1.2. Zadatak /uloga.....	3
2. Metod rada	4
2.1. Priprema	4
2.2. Posjeta	4
2.3. Pisanje izvještaja komisije	5
2.4. Formiranje mišljenja.....	5
3. Izvještaj.....	6
3.1. Opšte informacije o visokoškolskoj ustanovi.....	6
3.2. Kriteriji za akreditaciju.....	7
3.2.1 <i>Politika osiguravanja kvaliteta</i>	7
3.2.2 <i>Izrada i odobravanje programa</i>	10
3.2.3 <i>Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta</i>	12
3.2.4 <i>Upis i napredovanje studenata, priznavanje i certificiranje</i>	13
3.2.5 <i>Nastavno osoblje</i>	15
3.2.6 <i>Resursi za učenje i podrška studentima</i>	18
3.2.7 <i>Upravljanje informacijama</i>	20
3.2.8 <i>Informisanje javnosti</i>	21
3.2.9 <i>Kontinuirano praćenje i periodična revizija programa</i>	22
3.2.10 <i>Periodično vanjsko osiguranje kvaliteta</i>	23
3.3. Mišljenje o ishodu akreditacije.....	24
4. Prilozi	24
Obrazac ocjene ispunjenosti kriterija	24

Polazišne napomene

Komisija stručnjaka (dalje u tekstu: Komisija) prezentuje svoje mišljenje na osnovu samoevaluacijskog izvještaja i stanja zatečenog na Univerzitetu modernih znanosti CKM – Mostar (dalje u tekstu: Univerzitet) u skladu sa Odlukom o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 100/11) i Odlukom o kriterijumima za akreditaciju visokoškolskih ustanova („Službeni glasnik BiH“, broj: 96/16).

1. Komisija

1.1. Sastav

Komisija stručnjaka je imenovana Rješenjem Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta, broj: 05-33-1-574-25/15 datum: 11.04.2019. godine, u sastavu:

1. Prof. dr. sc. Selma Čorbo, predstavnik akademske zajednice BiH, predsjednica Komisije
2. Prof. dr. sc. Davor Alagić, predstavnik akademske zajednice BiH, član
3. Akademik Ferdo Bašić, profesor emeritus, međunarodni stručnjak, član
4. Prof. dr. sc. Božo Vukoja, predstavnik privrede i prakse, član
5. Mr. Ljubica Janjetović, predstavnik studenata, sekretarica Komisije

1.2. Zadatak /uloga

Komisija stručnjaka ima zadatak da:

- izvrši evaluaciju primjenom kriterija i indikatora za akreditaciju visokoškolske ustanove
- uoči i utvdi dobre i loše strane visokoškolske ustanove
- definiše preporuke za unapređenje kvalitete rada visokoškolske ustanove

2. Metod rada

Procedura rada Komisije stručnjaka predviđena navedenim aktima obuhvata sljedeće faze:

2.1. Priprema

U pripremnoj fazi članovi Komisije stručnjaka analizirali su samoevaluacijski izvještaj Univerziteta i njegove priloge, definisali listu pitanja i dali preliminarnu ocjenu ispunjenosti kriterija sa argumentima na osnovu podataka iz samoevaluacijskog izvještaja i posjeta Univerzitetu.

2.2. Posjeta

Posjeta Univerzitetu modernih znanosti – Centru komercijalnog menadžmenta - CKM Mostar, obavljena je 06. i 07. juna 2019. godine. Agenda posjete je usaglašena sa članovima Komisije te blagovremeno dostavljena predstavniku Univerziteta, kako bi Univerzitet predložio relevantne sagovornike, kao i Agenciji za akreditaciju visokoškolskih ustanova BiH. Agendom posjete predviđeno je da tokom prvog dana Komisija stručnjaka razgovara sa sljedećim sagovornicima:

- predstavnicima menadžmenta Univerziteta (9 predstavnika)
- predstavnicima Tima za samoevaluaciju (9 predstavnika)
- predstavnicima akademskog osoblja (15 predstavnika)
- predstavnicima studenata prve i druge godine i doktorskih studija (9 predstavnika)
- predstavnicima studenata treće i četvrte godine (7 predstavnika)

Tokom drugog dana posjete Komisija stručnjaka je razgovarala sa:

- administracijom (pravni i finansijski sektor), studentskom službom i internacionalnim uredom (5 predstavnika)
- IT i administrativno-tehničkim osobljem (2 predstavnika)
- predstavnicima alumnia i predstavnicima privrede - tržišta rada sa kojima je Univerzitet povezan i u kojima studenti obavljaju praktičan rad (15 predstavnika).

Tokom posjete članovi Komisije su redovito održavali konsultativne sastanke bez predstavnika Univerziteta, a nakon obavljenih razgovora u ustanovi, Komisija je svakog dana održavala interne sastanke na kojima su iznosili individualna zapažanja i utiske sa pojedinih sastanaka, komentarisali dojmove, usaglašavali dobijene informacije i analizirali rad Univerziteta. Tokom diskusije, članovi Komisije su usaglasili stavove za izradu izvještaja po osnovu svakog kriterija za ocjenu kvaliteta studija na Univerzitetu. U konačnom izvještaju, Komisija je konsenzusom dala preporuke o svim zapažanjima.

Prvi dan posjete, nakon razgovora sa navedenim predstavnicima različitih timova, Komisija je obišla prostorije Univerziteta i posjetila resurse svih Departmana, obišla učionice, računarske laboratorije, biblioteku i čitaonicu, prostorije administracije, studentsku službu, prostorije koje koriste studenti za održavanja sastanaka Vijeća, a obišla je i studente koji su u tom trenutku bili na nastavi.

Drugi dan posjete, nakon internog sastanka, Komisija je pripremila i usmeno prezentovala zbirne rezultate o glavnim nalazima i temama relevantnim za davanje preporuka, bez davanja mišljenja o ishodu.

2.3. *Pisanje izvještaja komisije*

Na osnovu samoevaluacijskog izvještaja, zatečenog stanja na Univerzitetu, podacima dobivenim tokom intervjua sa predstavnicima svih zainteresovanih strana, sekretarica Komisije piše nacrt izvještaja koji šalje članovima na diskusiju, komentare i usaglašavanje.

2.4. *Formiranje mišljenja*

Komisija je svoje odluke donosila konsenzusom, s tim da ukoliko se konsenzus ne postigne, svaki član Komisije može izdvojiti svoje mišljenje, a ispunjenost svakog kriterija za akreditaciju ocijenila opisno i to sljedećim ocjenama:

- potpuno ispunjen,
- znatno ispunjen,
- djelimično ispunjen i
- neispunjen.

Na osnovu opisanog, dakle pripreme i obilaska, te usmeno izloženih utisaka Komisija podnosi sljedeći:

3. Izvještaj

3.1. Opšte informacije o visokoškolskoj ustanovi

Naziv, adresa i e-mail adresa institucije	UNIVERZITET MODERNIH ZNANOSTI – CKM, Mostar Kneza Domagoja 12, 88000 Mostar info@ckm.ba
Internet adresa	http://web.ckm.ba/ba/
Naziv, broj i datum akta o osnivanju	Odluka o osnivanju br. OPU-IP: 319/14 od 23.7.2014.; Rješenje o registraciji br. Tt-O-594/14 od 8.9.2014. izdano od Općinskog suda u Mostaru
Poresko-identifikacioni broj	4227836370006
Ime, prezime i adresa (naziv i sjedište) osnivača	Centar za komercijalni menadžment d.o.o. Mostar, Kneza Domagoja 12, 88 000 Mostar
Broj i datum odluke o imenovanju lica ovlaštenog za zastupanje	Br. OPU-IP: 831/2018 od 17.10.2018. godine
Broj i datum dozvole za rad visokoškolske ustanove	Rješenje Ministarstva obrazovanja, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije o izdavanju dozvole (licence) za rad broj: 05-03-40-589-8/14 od 30.9.2014. godine
Broj i datum dozvole za rad van sjedišta	-
Kontakt osoba (za posjetu)	Prof. dr. sc. Marko Matić, v.d. rektora
Broj telefona	036 320 347

3.2. Kriteriji za akreditaciju

3.2.1 Politika osiguravanja kvaliteta

Kriterij 3.2.1.1 Da li Univerzitet definiše svoju viziju i misiju kojima djelotvorno vodi svoje aktivnosti; Jesu li vizija i misija izrađene i revidirane u konsultacijama sa relevantnim zainteresovanim stranama i javno dostupne?

Univerzitet ima jasno definisane misiju i viziju koje su dio Strategije razvoja i u skladu su sa aktivnostima Univerziteta. Misija i vizija su javno dostupne na web stranici Univerziteta (<http://web.ckm.ba/ba/o-nama/misija-vizija-ciljevi/>). Uvidom u misiju i viziju predstavljene u Samoevaluacijskom izvještaju Univerziteta i one trenutno dostupne na web stranici, vidljivo je da su iste revidirane i izmijenjene. Pored toga, misija i vizija Univerziteta su sadržane i u Strategiji razvoja, koja je također javno dostupna na web stranici (<http://ckm.ba/web/wp-content/uploads/akreditacija/Strategija%20UMZ.pdf>). Komisija je utvrdila da dvije on-line dostupne verzije misije i vizije Univerziteta nisu identične.

U Samoevaluacijskom izvještaju nije navedeno na koji način je Univerzitet vršio konsultacije sa drugim zainteresovanim stranama u postupku izrade misije i vizije i koji je bio njihov doprinos. Međutim, na osnovu razgovora sa zainteresovanim stranama, Komisija je zaključila da su u izradi misije i vizije učestvovala unutrašnje i vanjske zainteresovane strane (menadžment, studenti, predstavnici privrede i prakse, nastavno osoblje) putem konsultacija i uglavnom neformalnih sastanaka. Stoga Komisija preporučuje da se prilikom slijedeće revizije Strategije razvoja Univerziteta (vidi slijedeći kriterij) dodatno precizira osnova i uloga unutrašnjih i vanjskih zainteresovanih strana i u kreiranju misije i vizije Univerziteta, te da javno dostupne verzije misije i vizije Univerziteta budu usaglašene.

Kriterij 3.2.1.2 Ima li visokoškolska ustanova djelotvoran sistem i procedure provođenja, praćenja i daljnijeg razvoja svoje strategije i akcionih planova; Da li izrađuje i redovno revidira svoju strategiju, u konsultacijama sa svim relevantnim zainteresovanim stranama; Da li se strategija formalno usvaja i javno je dostupna; Odnosi li se na nastavni proces, istraživački rad/razvoj umjetnosti i doprinos razvoju društva, uključujući konkretne i ostvarive strateške ciljeve i aktivnosti visokoškolske ustanove?

Univerzitet ima Strategiju razvoja, koju je usvojio Upravni odbor Univerziteta 2015. godine. Upravni odbor Univerziteta je 2016. imenovao Komisiju za strategiju razvoja koja je usvojila revidirani dokument Strategije dostupan na zvaničnoj internetskoj stranici Univerziteta (<http://ckm.ba/web/wp-content/uploads/akreditacija/Strategija%20UMZ.pdf>). Strategija Univerziteta sadrži misiju i viziju, strateške ciljeve, te relevantne planove i opisane aktivnosti, a predstavnici visokoškolske ustanove Univerziteta CKM su upoznati sa sadržajem Strategije, te procesom njenog donošenja i izmjene.

Kako je već naglašeno kod prethodnog kriterija, tokom posjete Univerzitetu i u razgovoru sa predstavnicima različitih grupa, Komisija je utvrdila da su u izradi Strategije učestvovali zainteresovane strane: organi upravljanja Univerziteta, akademsko i administrativno osoblje, studenti, vladin sektor i predstavnici privrede.

Uvidom u javno dostupnu Strategiju razvoja Univerziteta, Komisija je utvrdila da ista ne sadrži jasan vremenski okvir na koji se odnosi Strategija, odnosno strateški ciljevi razvoja Univerziteta, kao ni jasno precizirane odgovornosti za realizaciju ciljeva. S druge strane, tokom posjete menadžment Univerziteta je vrlo konkretno i efektno usmeno i vizuelno prezentirao svoju ambicioznu viziju i strateške ciljeve daljeg razvoja Univerziteta, koji su umnogome sadržajni, suvremeniji i uvjerljiviji od onih opisanih u Izvještaj o samoevaluaciji i javno dostupnoj Strategiji razvoja.

Komisija preporučuje da se izvrši revizija i dopuna postojeće Strategije razvoja Univerziteta u smislu jasnog preciziranja vremenskog okvira na koji se odnosi, te definisanja jasnih i mjerljivih strateških ciljeva u skladu s usmeno prezentiranom misijom i vizijom budućeg razvoja koji trebaju biti poticajni u smislu stalnog podizanja kvalitete i privlačnosti za polaznike studija, te tako omogućiti periodičnu evaluaciju realizacije strateških ciljeva, a sve s ciljem jasnog strateški planiranog razvoja s fokusom na dobrobit i kvalitet edukacije samofinansirajućih studenata.

Kriterij 3.2.1.3 Ima li Univerzitet formalno definisanu i javno dostupnu politiku i procedure za unutrašnje osiguranje kvaliteta, koje obuhvataju i jasne odgovornosti; Jesu li te procedure u skladu sa strategijom visokoškolske ustanove?

Univerzitet ima jasno definisanu i javno dostupne politiku i procedure za unutrašnje osiguranje kvaliteta, definisane u prvom redu Pravilnikom za osiguranje kvaliteta i metodama samovrednovanja (<http://ckm.ba/web/wp-content/uploads/akreditacija/PRAVILNIK%20ZA%20OSIGURANJE%20KVALITETE%20I%20METODE%20SAMOVREDNOVANJA%20.pdf>), kojeg je 2015. donio Upravni odbor Univerziteta na prijedlog Senata, zatim Strategijom za osiguranje kvaliteta za period 2015-2020. (<http://ckm.ba/web/wpcontent/uploads/akreditacija/STRATEGIJA%20OSIGURANJA%20KVALITETE%20CKM.pdf>), te Politikom kvaliteta (<http://web.ckm.ba/ba/o-nama/osiguranje-kvalitete/politika-kvalitete/>). Navedeni akti su u skladu sa Strategijom razvoja Univerziteta i u njima su definisane odgovornosti i tijela zadužena za praćenje i implementiranje politike kvaliteta.

Pored navedenih, na Univerzitetu su usvojeni brojni drugi akti koji detaljnije definišu procedure i unutrašnje osiguranje kvaliteta dostupni na web stranici Univerziteta (<http://web.ckm.ba/ba/dokumenti-osiguranja-kvalitete/>; <http://web.ckm.ba/ba/opci-akti-i-pravilnici/>), a tokom posjete Komisiji je dostavljen na uvid Akcioni plan osiguranja kvaliteta za period 2015-2020. U Akcionom planu su navedeni jasni i mjerljivi indikatori za praćenje procesa provođenja i unaprjeđenja kvaliteta. Osim toga, Senat Univerziteta je 2017. imenovao Tim za izradu samoevaluacionog izvještaja na visokoškolskoj ustanovi CKM, a u Samoevaluacionom izvještaju su jasno navedena imena članova tima sa funkcijama koje obavljaju na Univerzitetu.

Međutim, ne postoji jasno opisan proces usvajanja svakog od pomenutih akata i nije jasno da li su svi akti prošli javnu raspravu na Univerzitetu.

Kriterij 3.2.1.4 Koriste li se mišljenja unutrašnjih i vanjskih zainteresovanih strana, za unutrašnje osiguranje kvaliteta te podaci informacionih i sistema za evaluaciju.

Univerzitet omogućuje studentima i zaposlenima na Univerzitetu periodično popunjavanje anketa i anonimno slanje mišljenja i sugestija u vezi sa radom i studijem na Univerzitetu. Studenti imaju mogućnost ankete popunjavati *on-line* putem sistema e-University. Studenti i nastavnici imaju mogućnost uvida u zbirne rezultate ankete.

Pored toga, prijedlozi i sugestije za unapređenje kvaliteta studija zainteresovani mogu poslati preko jedinstvene elektronske pošte (e-mail), putem *on-line* obrasca za davanje prijedloga za poboljšanje studijskih programa ili putem *on-line* obrasca za prijavu žalbi (<http://web.ckm.ba/ba/prijedlozi-i-zalbe/>). Predstavnici Univerziteta su Komisiji priložili uvjerljive dokaze o usvajanju i implementiranju prikupljenih sugestija u cilju poboljšanja kvaliteta na području svoga djelovanja.

Tokom posjete, Komisiji su dostavljeni izvještaji o radu za proteklu akademsku godinu za svaku organizacionu jedinicu u sastavu Univerziteta. Izvještaji sadrže podatke o tome kako zainteresovane vanjske strane mogu dati svoje mišljenje i sugestije u vezi sa studijem i osiguranjem kvaliteta (putem elektroničke pošte ili razgovorom sa odgovornim osobama). Tako su, na primjer, u godišnjem Izvještaju Departmana poslovnih resursa i resursa turizma za školsku 2017/2018. godinu, dostavljeni zbirni rezultati studentskih anketa za svaki pojedini predmet, kao i izvještaj i rezultati anketa o projektu praktično orijentisane nastave „Jabuka“. U Izvještaju su navedeni konkretni prijedlozi za poboljšanje uvršteni u ciljeve Departmana za narednu akademsku godinu.

Univerzitet ima razvijen sistem prikupljanja podataka o toku studija i te podatke koristi za unaprjeđenje kvaliteta. Komisija sugerira da se takve aktivnosti dosljedno i u kontinuitetu sprovode na svim organizacionim jedinicama (departmanima) Univerziteta.

Kriterij 3.2.1.5 Postoji li sistem unutrašnjeg osiguranja kvaliteta usmjeren ka stalnom unapređenju visokoškolske ustanove i pružanje podrške poboljšanju nastavnog procesa, istraživačkog rada/razvoja umjetnosti, doprinosu razvoju društva i upravljačkim i administrativnim procesima.

Univerzitet ima uspostavljen i definisan sistem osiguranja i unaprjeđenja kvaliteta sa jasnom podjelom na segmente i utvrđenim odgovornostima usmjeren na poboljšanje nastave, naučno-istraživačkog rada, te unapređenje procesa upravljanja i administracije. Sistem za kvalitet obuhvaća Odbor za osiguranje kvaliteta i Ured za osiguranje kvaliteta. Odbor rukovodi sistemom, predlaže izmjene u sistemu i prati postupak unaprjeđenja kvaliteta.

Jasno je da Univerzitet promovira kulturu kvaliteta. Imajući u vidu činjenicu da su uspostavljanje i provedba sistema osiguranja kvaliteta i stalno unaprjeđenje kvaliteta kontinuirane aktivnosti, potrebno je trajno raditi na njihovom unaprjeđenju. Komisija preporučuje da se dalji razvoj sistema unutrašnjeg osiguranja kvaliteta Univerziteta naročito fokusira na unaprjeđenje podrške istraživačkom radu akademskog osoblja i studenata u cilju ukupnog unaprjeđenja kvaliteta nastavnog procesa.

Kriterij 3.2.1.6 Ima li Univerzitet strategiju međunarodne saradnje usklađenu sa strategijom ustanove i u kojoj je dat pregled njenih međunarodnih aktivnosti, kao što su međunarodni projekti, bilateralni sporazumi, zajednički programi, itd.

Univerzitet ima usvojenu i javno dostupnu Strategiju međunarodne saradnje (<http://ckm.ba/web/wpcontent/uploads/akreditacija/STRATEGIJA%20ZA%20MEDUANRODN%20SURADNJU.pdf>), kao i Pravilnik o međunarodnoj razmjeni nastavnog i nenastavnog osoblja i studenata (<http://ckm.ba/web/wp-content/uploads/akreditacija/Pravilnik%20o%20medunarodnoj%20razmjeni%20nastavnog%20i%20nenastavnog%20osoblja%20i%20studenata%20%282%29.pdf>).

Strategija i Pravilnik su usklađeni sa Strategijom razvoja Univerziteta. Strategija razvoja međunarodne saradnje definiše osam strateških ciljeva razvoja međunarodne saradnje, kao i detaljnije pojašnjenje načina i odgovornosti za realizaciju tih ciljeva. Međutim, kao što je to slučaj i sa Strategijom razvoja Univerziteta, ni Strategija razvoja međunarodne saradnje nema jasno precizirano razdoblje na koje se odnosi, niti precizirane indikatore uspješnosti realizacije definisanih strateških ciljeva razvoja međunarodne saradnje. Stoga Komisija preporučuje da se izvrši revizija Strategije razvoja međunarodne saradnje u smislu jasne definicije perioda za njenu realizaciju, kao i jasnog definisanja kriterija uspješnosti realizacije zacrtanih strateških ciljeva razvoja međunarodne saradnje, a sve u cilju stvaranja pretpostavki za periodičnu evaluaciju uspješnosti razvoja međunarodne saradnje Univerziteta.

Univerzitet ima i zvanično potpisane sporazume o međunarodnoj saradnji navedene i dostupne javnosti putem web stranice Univerziteta (<http://web.ckm.ba/ba/otomama/medunarodna-suradnja/lista-suradnji/>). Na primjer, Univerzitet ima potpisan ugovor sa organizacijama IAESTE i AIESEC, te se studenti mogu prijaviti na aktuelne programe razmjene koje nude ove studentske asocijacije.

Na Univerzitetu je prisutan veliki broj neformalnih međunarodnih posjeta u oba pravca, kako kroz gostovanje studenata (kao što je tromjesečna praksa na Tomas Bata University u Zlínu, Češka Republika koja je omogućena diplomantici Rafaeli Čuljak saradnjom sa organizacijom IAESTE BiH), tako i gostovanjem nastavnog osoblja, ali je potrebno unaprijediti međunarodnu saradnju u praksi kroz zajedničke programe i projekte.

3.2.2 Izrada i odobravanje programa

Kriterij 3.2.2.1 Ima li Univerzitet uspostavljene procedure za kreiranje i usvajanje studijskih programa usklađene sa strategijom razvoja.

Na Univerzitetu postoje jasno definisane procedure za uvođenje novih studijskih programa, kao i procedure za evaluaciju, praćenje, te izmjene i dopune postojećih studijskih programa. Procedure su definisane Pravilnikom o postupku predlaganja novih i izmjenama postojećih studijskih programa koji je u skladu sa Strategijom razvoja visokoškolske ustanove. Pravilnik je, prema propisanoj proceduri, usvojio Senat Univerziteta 2014. godine, a dostupan je na web stranici Univerziteta (<http://ckm.ba/web/wp->

content/uploads/akreditacija/Pravilnik%20o%20postupku%20predlaganja%20novih%20i%20izmjene%20postoje%C4%87ih%20studijskih%20programa.pdf). Visokoškolska ustanova periodično vrši analize studijskih programa, a rezultate koristi za njihovo unapređenje (npr. godišnji Izvještaj Departmana poslovnih resursa i resursa turizma za školsku 2017/2018. godinu).

Međutim, uvidom u studijske programe koji se putem web stranice nude potencijalnim budućim studentima, stiče se slika da Univerzitet formalno nudi jako veliki broj različitih studijskih programa prvog, drugog i trećeg ciklusa studija. Tako Departman poslovnih resursa i resursa turizma (<http://web.ckm.ba/ba/departmani/poslovni-resursi-i-resursi-turizma/>) nudi osam preddiplomskih, osam diplomskih i tri doktorska studija kroz četiri smjera; Departman sigurnosnih studija (<http://web.ckm.ba/ba/departmani/sigurnosni-resursi/>) nudi 12 preddiplomskih, 12 diplomskih i pet doktorskih studija kroz šest smjerova; Departman prirodnih resursa, nutricionizma i zdravlja (<http://web.ckm.ba/ba/departmani/prirodni-resursi-nutricionizam-i-zdravlje/>) nudi šest preddiplomskih, osam diplomskih, jedan integrirani i jedan doktorski studij kroz pet smjerova. To ukupno čini ponudu od 64 različita studijska programa. Komisija preporučuje da se, u cilju podizanja nivoa kvaliteta studija i lakšeg menadžmenta pojedinačnim studijskim programima, Univerzitet fokusira na manji broj studijskih programa i smjerova, kako prilikom definisanja tako i prilikom njihove realizacije i izvođenja. Ponuđeni studijski programi bi trebali biti usklađeni sa potrebama i zahtjevima tržišta rada.

Kriterij 3.2.2.2 Ima li Univerzitet uspostavljene procedure kojima osigurava da su planirani ishodi učenja i korištenje sistema kredita izraženih kroz ECTS bodove u skladu sa važećim kvalifikacionim okvirom, da se primjenjuju na sve studijske programe, te da su predviđene prilike za sticanja znanja i vještina van ustanove.

Uvidom u dokumentaciju dostavljenu članovima Komisije (npr. važeći nastavni plan i program i silabus predmeta za integrirani studijski program „Farmacija“), kao i neposrednim razgovorom tokom posjete, Komisija je zaključila da je studij na Univerzitetu kao i na svim njegovim organizacionim jedinicama, studijskim programima, predmetima i ciklusima studija u skladu sa Bolonjskim procesom i izražen kroz ECTS bodove. Završetkom školovanja na osnovnom studiju stiče se 180/240 ECTS, a opterećenje studenata je 60 ECTS po godini, odnosno 30 bodova po semestru. Silabusima predmeta određen je broj ECTS koje student stiče završetkom svakog predmeta.

Komisija smatra da je potrebno revidirati postojeće silabuse u smislu jasne naznake nastavnih jedinica koje se obrađuju kroz teorijsku nastavu, te onih koje student usvaja kroz praktičnu nastavu, kao i preciziranja oblika izvođenja praktične nastave (laboratorijske vježbe, praktična nastava na terenu, rad na projektima i slično). Evidentno je da Ustanova radi na uspostavljanju saradnje sa drugim naučnim i stručnim institucijama u Hercegovačko-neretvanskom kantonu, BiH, regionu i zemljama EU ali je potrebno dodatno raditi na razvijanju procedura za osiguranje uslova za sticanje znanja i vještina van ustanove.

U svjetlu preporuke date za prethodni kriterij u vezi s kvantitativnim i kvalitativnim redefinisanjem spektra različitih studijskih programa koje Univerzitet nudi studentima, Komisija takođe preporučuje da se nazivi organizacionih jedinica usklade sa ostalim visokoškolskim ustanovama u BiH, regionu i zemljama EU, po sljedećem principu: najmanja

jedinica je katedra, više srodnih (*eng.related*), katedri čini zavod, a srodni zavodi odjel, više odjela čini fakultet ili studijski program, a fakultet sveučilište ili univerzitet.

3.2.3 Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta

Kriterij 3.2.3.1 Primjenjuju li se procedure koje garantuju pravičan, transparentan i dosljedan način ocjenjivanja studenata i kojima se predviđa mogućnost žalbi studenata. Jesu li procedure formalizovane i javno dostupne?

Zvanični akti kojima se reguliše i propisuje način ocjenjivanja studenata na Univerzitetu su Statut Univerziteta (član 108. i član 109) (<http://web.ckm.ba/ba/opci-akti-i-pravilnici/statut-univerziteta/>), te Pravilnik o studiranju (članovi 48. i 49) (<http://web.ckm.ba/ba/opci-akti-i-pravilnici/pravila-studiranja/>). Statutom je predviđen, a Pravilnikom o studiranju omogućen i preciznije utvrđen način i procedura žalbe studenata na ocjenjivanje.

Način ocjenjivanja za pojedine dijelove svakog predmeta ili nastavnih jedinica opisan je i u silabusima predmeta koji se studentima dostavljaju na početku semestra i koji su dostupni na *on-line* studentskom servisu putem sistema e-University. Međutim, uvidom u silabuse predmeta npr. integriranog studijskog programa „Farmacija“, utvrđeno je da su definisani samo relativni procentualni udjeli rezultata pojedinih provjera znanja i aktivnosti studenata u formiranju konačne ocjene iz nastavnih predmeta, ali takav relativni prikaz ne omogućava studentu jasan uvid u konkretan raspon (minimalno-maksimalno) bodova koji dobija prilikom konkretne provjere znanja ili druge nastavne aktivnosti. Identične primjedbe su i na studijskom programu Nutricionizam i zdravlje. Stoga Komisija preporučuje da se u svim silabusima jasno iskaže minimalan i maksimalan broj bodova koji student može osvojiti tokom pohađanja nastave i provjere znanja iz svakog nastavnog predmeta, a sve u cilju unaprijeđenja transparentnosti i objektivnosti ocjenjivanja.

Komisija je utvrdila da ne postoji razvijen i jasno definisan sistem sankcionisanja plagijata prilikom ocjenjivanja studentskih radova. Komisija preporučuje da se radi na unaprijeđenju ovog sistema, na primjer kroz nabavku nekog od softvera za provjeru i zaštitu od plagijarizma (npr. za univerzitetske udžbenike, naučne radove, master radove, doktorske disertacije i dr.)

Kriterij 3.2.3.2 Podstiče li Univerzitet aktivan angažman studenata u procesima upravljanja?

Univerzitet podstiče aktivan angažman studenata u procesima upravljanja. Studenti formiraju Studentsko vijeće iz koga se predlažu predstavnici u upravljačkim tijelima Univerziteta i koje zastupa interese studenata svih organizacionih jedinica (departmana) u sastavu Univerziteta. Studentsko vijeće je sastavljeno od predstavnika studenata sa svake godine za svaku organizacionu jedinicu. Predstavnik studenata se bira međusobnim glasanjem na period jedne akademske godine.

Predstavnici studenata se nalaze u organima upravljanja, tj. u Senatu Univerziteta, u Timu za samoevaluaciju, kao i u Odboru sa osiguranje kvaliteta. Studenti su u organima upravljanja na Univerzitetu upoznati sa procedurama i Pravilnicima, te sistemom koji omogućava i reguliše njihovo učešće u procesu odlučivanja. Međutim, Statut Univerziteta (čl. 57) propisuje da najmanje 15% od ukupno 15 članova Senata Univerziteta čine studenti,

što izračunom govori da studente u Senatu zastupa 2,25 studenata, što je neadekvatan način normiranja. Pored toga, u razgovoru sa studentima Univerziteta utvrđeno je da trenutno u Senatu studente zastupa svega jedan kolega. Stoga Komisija preporučuje da se Statutom Univerziteta jasno propiše obavezan broj i struktura (preddiplomski, diplomski, doktorski studiji) studenata – članova Senata, te da se propisane odredbe dosljedno provode u praksi, te tako omogućiti studentima dovoljan broj predstavnika u organima upravljanja.

Kriterij 3.2.3.3 Podstiče li se međunarodna mobilnost studenata i zaposlenih, te rukovodi sistemom za širenje njihovih iskustava i primjera dobre prakse?

Akti kojima se podstiče, osigurava i reguliše međunarodna mobilnost studenata i zaposlenih na Univerzitetu su Strategija međunarodne saradnje i Pravilnik o međunarodnoj razmjeni nastavnog i nenastavnog osoblja i studenata. Ovim aktima se omogućava i upravlja međuinstitucijska saradnja i promoviše mobilnost studenata, akademskog i administrativnog osoblja na Univerzitetu. Pravilnikom o međunarodnoj razmjeni nastavnog i nenastavnog osoblja i studenata iz 2019. godine, definisana je formalna procedura za priznavanje kredita po obavljenoj praksi ili pohađanju nastave na drugim institucijama.

Na osnovu dostavljenih izvještaja, lista potpisanih sporazuma, te liste aktivnosti na polju međunarodne saradnje koje je Univerzitet dostavio Komisiji na uvid, može se zaključiti da postoji dobra praksa po pitanju međunarodne studentske mobilnosti i mobilnosti zaposlenih na Univerzitetu u vidu gostovanja i kraćih boravaka. Komisija preporučuje da se nastavi sa praksom podsticanja studenata i nastavnog osoblja na mobilnost u cilju daljeg napredovanja i usavršavanja, te da se postojeća procedura o priznavanju kredita stečenih van ustanove počne primjenjivati u praksi. Gotovo sve skupine sagovornika intervjuisanih tokom posjete su naglasile da je izostanak akreditacije Univerziteta bio glavna prepreka aplikaciji Univerziteta na prepoznatljive oficijelne programe razmjene studenata i nastavnog osoblja, kao što je npr. Erasmus+, ili čak realizaciji planiranih bilateralnih sporazuma o razmjeni studenata i nastavnog osoblja s drugim inostranim visokoškolskim institucijama. Stoga Komisija preporučuje da se u narednom periodu Univerzitet fokusira na kvantitativno i kvalitativno unaprjeđenje međunarodne razmjene studenata i nastavnog osoblja svih organizacionih jedinica (departmana).

3.2.4 Upis i napredovanje studenata, priznavanje i certificiranje

Kriterij 3.2.4.1 Univerzitet osigurava adekvatne uslove i pruža podršku akademskom napredovanju studenata, osiguravajući jednake mogućnosti.

Uslovi upisa i napredovanja studenata na Univerzitetu modernih znanosti – CKM, Mostar regulisani su Statutom i Pravilnikom o studiranju. Ovi akti definišu procedure koje osiguravaju jednake uslove za napredovanje svih studenata, a dostupni su javnosti, studentima i zaposlenima na internetskoj stranici Univerziteta.

Studentima s invaliditetom omogućen je pristup zgradi, a sistem *e-University* omogućava svim studentima pristup nastavnim materijalima bez obzira na fizičku lokaciju studenta.

Univerzitet ima razvijen sistem za kontinuirano prikupljanje podataka i analizu uspjeha studenata na nivou studijskog programa, odnosno pravi analizu prolaznosti. Na osnovu ovih podataka, zajedno sa rezultatima anketa i mišljenja studenata i nastavnog osoblja koji se uzimaju na kraju svakog semestra, daju se mjere i preporuke za unapređenje, koje se uvrštavaju u izvještaje o radu svake organizacione jedinice Univerziteta.

Komisija preporučuje uspostavljanje savjetodavnog sistema za studente tokom studija na prvom ciklusu kroz mentorstvo. Komisija takođe preporučuje da se radi na upisu većeg broja studenata, jer je uočen relativno mali broj trenutno upisanih studenata na svim studijskim programima u odnosu na postojeće resurse za učenje.

Kriterij 3.2.4.2 Posatoji li uspostavljen sistem za priznavanje kvalifikacija i perioda studiranja u skladu sa Lisabonskom konvencijom o priznavanju kvalifikacija, te prethodnog učenja.

Pravilnikom o studiranju (član 51) opisana je formalna procedura priznavanja ispita položenih na drugim visokoškolskim ustanovama i omogućen prepis studenata sa jedne na drugu visokoškolsku ustanovu. Pored toga, Univerzitet posjeduje i Pravilnik o akademskom priznavanju visokoškolskih kvalifikacija, dostupan na <http://ckm.ba/web/wp-content/uploads/akreditacija/Pravilnik%20o%20akademskom%20priznavanju.pdf>.

U razgovoru sa predstavnicima studenata, Komisija je imala priliku razgovarati sa studenticom na studijskom programu „Farmacija“ koja se procedurom priznavanja predmeta prepisala sa drugog sveučilišta na Univerzitetu.

Procedura priznavanja bodova stečenih u okviru međunarodnih razmjena je urađena tek 2019. i nije bilo primjera njene primjene.

Kriterij 3.2.4.3 Univerzitet pravovremeno studentima obezbjeđuje potvrdu/uvjerenje o diplomiranju, uključujući dodatak diplomi.

Pravilnikom o studiranju kao i Pravilnikom o sadržaju diploma i dopunskih isprava o studiju iz 2014. godine, na Univerzitetu je propisana procedura izdavanja potvrde o diplomiranju. Nakon uspješno odbranjenog završnog diplomskog rada, studentu se izdaje diploma i dopunska isprava o završenom studiju (dodatak diplomi), a njihov sadržaj je određen Pravilnikom o sadržaju diploma i dopunskih isprava o studiju. Forma dodatka diplomi predočena je članovima Komisije u elektronskom obliku prilikom prezentacije e-University sistema tokom razgovora sa predstavnicima IT sektora.

Studentima se izdaju uvjerenja o završetku studija prije dodjele diplome, a upute o tome kako dobiti uvjerenje o studiranju, studentima su dostupne na web stranici Univerziteta (na stranici Često postavljena pitanja).

3.2.5 Nastavno osoblje

Kriterij 3.2.5.1 Da li Univerzitet zapošljava dovoljan broj akademskog osoblja?

Na zahtjev Komisije, Univerzitet je naknadno dostavio izvještaje o strukturi zaposlenog nastavnog osoblja i njihovom opterećenju za sve studijske programe na Univerzitetu. Iz dostavljenih izvještaja može se vidjeti da je akademsko osoblje tokom školske 2018/2019. godine činilo 19 zaposlenih u stalnom radnom odnosu. Od ukupnog broja zaposlenih koji su u stalnom radnom odnosu, jedan je redovni profesor, osam je docenata, devet viših asistenata (od kojih je jedan biran i u zvanje lektora) i jedan asistent. Pored toga, Univerzitet upošljava 22 nastavnika po ugovoru o djelu. Od toga, jedan je profesor emeritus, četiri redovna profesora, tri vanredna profesora, 11 docenata i tri viša asistenta.

Na organizacionoj jedinici Departmanu poslovnih resursa i resursa turizma ukupno je zaposleno 25 nastavnika i saradnika, dok je 28 na Departmanu za prirodne resurse, nutricionizam i zdravlje, a 29 na Departmanu za sigurnosne studije. Po studijskim programima omjer sudenata i nastavnika je sljedeći: na studijskom programu Poslovni menadžment, na prvom i drugom ciklusu studija, je 1.32 (ima 25 studenata i 19 nastavnika), na studijskom programu Poslovna informatika, za prvi i drugi ciklus studija, omjer je 0.26 (5 studenata i 19 nastavnika), na studijskom programu Nutricionizam i zdravlje, prvi i drugi ciklus studija, 0.82 (23 studenta i 28 nastavnika), na studijskom programu Farmacija 1.06 (16 studenata i 15 nastavnika), studijski program Kriminalističko-policijske studije, prvi i drugi ciklus, 0.47 (10 studenata i 21 nastavnika) i na studijskom programu Kriminologija i socijalni rad, prvi i drugi ciklus, 0.42 (tri studenta i šest nastavnika). Za treće cikluse studija na studijskim programima na kojima se izvodi nastava, ovaj omjer je manji od jedan.

S obzirom na sedmično satno opterećenje pojedinih nastavnika i saradnika na Univerzitetu CKM predavanjima, te obavezu bavljenja univerzitetskih nastavnika istraživačkim radom i publiciranjem rezultata naučno-israživačkog rada pored nastavnog rada, Komisija preporučuje da Univerzitet vodi računa o ukupnom radnom opterećenju nastavnog osoblja, u skladu sa važećim standardima i normativima.

Kriterij 3.2.5.2 Priprema li Univerzitet plan zapošljavanja i razvoja karijere, u skladu sa analizom koja se redovno provodi?

Pravilnikom o znanstvenom i stručnom osposobljavanju i usavršavanju kadrova iz 2018. Univerzitet utvrđuje sistem i plan naučnog i stručnog osposobljavanja i usavršavanja vlastitih kadrova. U Pravilniku je opisana procedura za prijavu i odobravanje zahtjeva za stručno usavršavanje.

U toku razgovora, Komisiji je potvrđeno da Visokoškolska ustanova ima sistem kojim vrši analizu akademskog osoblja s obzirom na realiziranu nastavu, broj angažovanih nastavnika i saradnika, pol, starost, staž, zvanje, omjeru broja stalno zaposlenih i spoljnih saradnika, omjeru broja nastavnika/student i slično.

Univerzitet ima veliki broj zaposlenog nastavnog i nenastavnog osoblja. Takođe imaju znatan broj vlastitog mladog kadra među nastavnim osobljem, ali s obzirom na broj spoljnih saradnika, odnosno nastavnog osoblja zaposlenog po ugovoru o djelu i kadra koji je raspoređen na više departmana, odnosno studijskih programa, preporučuje se da Univerzitet

radi na dugoročnoj politici zapošljavanja nastavnog kadra. Usavršavanje i napredovanje nastavnog i istraživačkog osoblja treba biti stalna i prioritetna briga Univerziteta, te jasno definisan i mjerljiv strateški cilj Univerziteta.

Kriterij 3.2.5.3 Provodi li Univerzitet pravične i transparentne procese i procedure kod zapošljavanja i unapređenja zaposlenih; jesu li procedure utvrđene unaprijed, javno dostupne i usklađene sa važećim zakonskim propisima; jesu li članovi komisije za izbor u zvanje akademskog osoblja kompetentni u datoj naučnoj/umjetničkoj oblasti (poljima i granama) u kojoj kandidat traži izbor u zvanje?

Univerzitet ima definisanu, usvojenu i javno dostupnu proceduru za izbor akademskog osoblja. Ona je određena Pravilnikom o minimalnim uvjetima u postupku izbora u znanstveno nastavna zvanja iz 2014. godine (<http://ckm.ba/web/wp-content/uploads/akreditacija/PRAVILNIK%20O%20ZNANSTVENOM%20I%20STRUCNOM%20OSPOBLJAVANJU%20I%20USAVRSAVANJU%20KADROVA.pdf>). Univerzitet ima i Pravilnik o postupku izbora i pravima profesora emeritusa (<http://ckm.ba/web/wp-content/uploads/akreditacija/Pravilnik%20o%20postupku%20izbora%20i%20pravima%20profesora%20emeritusa%20na%20Univerzitetu%20modernih%20znanosti%20E2%80%93%20CKM,%20Mostar.pdf>).

Pravilnikom o minimalnim uvjetima u postupku izbora u naučno nastavna zvanja definisani su uslovi za izbor u naučno-nastavna zvanja, propisan sastav Komisije za izbor, te opisani postupci izbora u naučno-nastavna zvanja (od konkursa za izbor akademskog osoblja koji se objavljuje na web - sajtu Univerziteta do imenovanja komisije za izbor u zvanje i ostalo), kao i žalbene procedure. Pravilnikom su propisana i naučna zvanja na koja se mogu birati nastavnici na Univerzitetu: asistent, viši asistent, lektor, docent, izvanredni profesor i redovni profesor. Procedure za izbor u umjetničko-nastavna zvanja nisu opisane.

Procedura za izbor u više zvanje podrazumijeva najmanje dva člana komisije iz iste ili srodnih oblasti na koju se kandidat bira. Kao primjer dostavljena je dokumentacija iz 2016. godine za izbor četiri saradnika u zvanje asistent/viši asistent za naučno područje biotehničkih znanosti, kao i dokumentacija o izboru asistentice pripravnice Selme Razić na područje biotehničkih znanosti. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju Komisija je utvrdila da je u sastavu tročlane Komisije za izbor samo jedan član (prof.dr. Matić) bio iz iste naučne oblasti, dok su ostala dva iz medicinskih znanosti i kineziologije, a što nije u skladu s čl. 12 Pravilnika koji kaže da većina članova Komisije mora biti iz nastavnog predmeta ili užeg znanstvenog područja na koje se kandidat bira, a ostali mogu biti iz srodnog znanstvenog područja. Pored toga, Pravilnik ne reguliše sukob interesa članova Komisije za izbor. Komisija preporučuje da se obezbijedi striktno poštivanje postojećih zakonskih i internih akata koji tretiraju izbor i napredovanje akademskog osoblja. Zahtjev da uslov za izbor trebaju biti radovi citirani u referalnim bazama naučnih podataka treba postupno uvoditi kao bezuslovan kriterij izbora, bez obzira na to što to propisi (za sada) ne predviđaju.

Kriterij 3.2.5.4 Pruža li Univerzitet prilike za profesionalni razvoj svih svojih zaposlenih, te ih podstiče da te prilike iskoriste?

Politika usavršavanja nastavnog kadra u vidu stručnog, naučnog i umjetničkog usavršavanja osoblja predviđena je Statutom Univerziteta (član 77.) i Pravilnikom o naučnom i stručnom

osposobljavanju i usavršavanju kadrova. Ovim aktima je predviđeno da se akademskom osoblju, poslije jedne godine provedene u nastavi na Univerzitetu, može odobriti plaćeni dopust u trajanju do dva semestra radi stručnog, odnosno, umjetničkog usavršavanja. Pored toga, Statutom je utvrđeno u kojim slučajevima se akademskom osoblju zaposlenom na Univerzitetu može odobriti neplaćeni dopust, u trajanju do jedne godine.

U razgovoru sa predstavnicima Univerziteta, zaključeno je da ne postoje organizovani odlasci nastavnika i saradnika na studijske boravake ili programe usavršavanja u inostranstvu ili okruženju, ali je Univerzitet organizovao stručne, naučne i umjetničke skupove, kongrese, seminare, radionice i sl. Ustanova bi trebala još snažnije podsticati međunarodnu razmjenu nastavnog osoblja, što je već elaborirano kod zadovoljenja kriterija br. 3.2.3.3.

Komisija ukazuje na činjenicu da „međunarodni“ nisu svi skupovi izvan BiH, odnosno na jezičnom području bivše države, već skupovi koje organizuju međunarodna naučna udruženja bez obzira na to na čijem se teritoriju odvijaju. U tom smislu menadžment Univerziteta treba stimulisati nastavno osoblje na učešće u organizaciji takvih skupova.

Kriterij 3.2.5.5 Pruža li Univerzitet akademskom osoblju adekvatne uslove za aktivan angažman u oblasti istraživačkog rada?

Visokoškolska ustanova je uz Samoevaluacioni izvještaj dostavila evidenciju objavljenih radova vlastitog nastavnog osoblja. Univerzitet izdaje elektronski časopis C=KM² za znanstvena i stručna pitanja, ISSN: 2490-2411 (<http://casopis.ckm.ba/>). Aktuelni je br. 3 iz 2018. godine. Prema navodima Pravilnika o časopisu (<http://ckm.ba/casopis/wp-content/uploads/2016/uputstva/Pravilnik%20o%20casopisu.pdf>), odabir radova za publikaciju se vrši na osnovu peer-review procesa. Časopis nije indeksiran niti u jednoj bazi naučnih časopisa. Također, na web stranici Univerziteta nisu javno dostupne biografije i bibliografije zaposlenih.

Pored toga, nastavnom osoblju treba omogućiti naučno-istraživački rad u drugim Institucijama u BiH, regionu i zemljama EU kako bi svoje naučno istraživačke radove objavili u odgovarajućoj bazi podataka ili indeksiranim časopisima. Evidentno je da ne postoji analiza sredstava koja bi se koristila za ovu namjenu.

U Izvještaju se navodi Institut za društvene, prirodne i biotehničke znanosti kao organizaciona jedinica Univerziteta. Takođe, spominje se i Pravilnik o znanstveno-istraživačkoj djelatnosti i radu Instituta. Međutim, pomenutom Pravilniku se više ne može pristupiti preko web stranice Univerziteta, a ni informacije o Institutu nisu dostupne na web stranici.

Evidentno je i nesporno da visokoškolska ustanova podstiče osoblje na učešće na naučnim skupovima i u istraživačkom radu. Međutim, Univerzitet treba više podsticati nastavno osoblje da objavljuju naučno-istraživačke radove u časopisima koji se nalaze u relevantnim bazama podataka, te paralelno i kontinuirano unaprjeđivati međunarodnu prepoznatljivost vlastitog naučno-stručnog časopisa.

3.2.6 Resursi za učenje i podrška studentima

Kriterij 3.2.6.1 Raspolaže li Univerzitet s dovoljno resursa (učionice, laboratorije i laboratorijska oprema, računari, pojedinačni i grupni prostori za učenje, itd.) i uslovima za kompletno osoblje i sve studente

Tokom posjete Komisija je obišla zgradu Univerziteta, prostorije za izvođenje nastave, laboratorijske, uredske i bibliotečke prostorije. Zgrada koju Univerzitet trenutno koristi za izvođenje nastavno-naučnog procesa je površine 667,15m², od čega je 330m² raspoloživog prostora za izvođenje nastave što ukupno čini preko 3m² po studentu. Univerzitet je, takođe, dostavio dokaze da saradnjom sa drugim lokalnim institucijama osigurava prostor za izvođenje praktične nastave iz pojedinih naučnih oblasti. Organizacione jedinice na Univerzitetu imaju ukupno 115 sjedećih mjesta za studente, što predstavlja veći broj mjesta, od trenutnog broja studenata.

Osim za studente, i za akademsko i administrativno osoblje osigurani su adekvatni prostorni resursi (u prosjeku oko dva nastavnika u jednom nastavnom uredu). Pored toga, CKM obezbjeđuje prostorije za Studentsko Vijeće, čitaonicu i druge prostorije. Sve prostorije u zgradi su opremljene internetskim vezama.

Univerzitet prikuplja podatke o mišljenju studenata o fizičkim resursima i lokaciji zgrade pomoću anketa. Na osnovu planova za buduća ulaganja i poboljšanje fizičkih resursa, predstavljenih Komisiji tokom posjete, Komisija zaključuje da se ti podaci koriste za poboljšanje kvalitete nastave na Univerzitetu.

Uvidom u trenutno stanje te uzimanjem u obzir optimum propisan od strane nadležnog ministarstva, Komisija je konstatovala da Univerzitet osigurava dovoljno resursa za osoblje i upisane studente. Međutim, Komisija preporučuje da se radi na daljem unaprjeđenju materijalno-tehničkih resursa za kvalitetnije izvođenje praktične nastave i sticanja praktičnih vještina studenata (na primjer, opremanje laboratorija za nastavne predmete iz sfere medicinskih nauka na studijskim programima „Nutricionizam i zdravlje“ i „Farmacija“).

Kriterij 3.2.6.2 Stanje bibliotečkih resursa u štampanom i elektronskom obliku, prostor i oprema za korišćenje bibliotečkih usluga za akademsko osoblje i za studente.

Posjetom Univerzitetu utvrđeno je da on posjeduje adekvatne i kvalitetne bibliotečke resurse, kao i prostor čitaonice. Biblioteku vodi osoba koja uz pomoć postojećeg programa osigurava studentima i zaposlenima dostupnost bibliotečkih resursa. Postojeći informacioni sistem osigurava studentima i akademskom osoblju dostupnost bibliotečkih izvora u elektronskom obliku. Na osnovu razgovora sa studentima, zaključeno je da su studenti zadovoljni dostupnošću i količinom literature za svaki kolegij - predmet.

Biblioteka je otvorena svakim radnim danom od 9,30 do 12 sati, a za to vrijeme studenti mogu koristiti bibliotečke jedinice namijenjene za čitaonicu. Univerzitet obezbjeđuje fond za unaprjeđenje biblioteke. Prema informacijama osoblja biblioteke, studenti preferiraju korištenje elektronskih literaturnih jedinica u odnosu na printana izdanja.

Na svojoj internetskoj stranici Univerzitet upućuje studente na korištenje pojedinih *open source online* baza za korištenje akademske literature (<http://web.ckm.ba/ba/e-biblioteka/>),

ali treba raditi na obezbjeđenju pristupa relevantnim bazama naučnih radova sa omogućenim punim pristupom naučnim radovima.

Kriterij 3.2.6.3 Da li Univerzitet sistematski i djelotvorno planira, koristi i provjerava svoje resurse, u skladu sa strateškim planom?

Na osnovu razgovora sa predstavnicima menadžmenta zaključeno je da se planira ulaganje finansijskih sredstava u poboljšanje prostorno-fizičkih resursa. Planirana je kupovina zemljišta na novoj – poznatoj lokaciji gdje bi se izgradio univerzitetski centar sa novim zgradama i pomoćnim objektima. Navedena ulaganja bi, prema riječima osnivača, dijelom bila izdvojena iz vlastitih sredstava, a dijelom finansirana iz kredita, a što bi u konačnici rezultiralo više nego dovoljnom količinom korisnog fizičkog prostora za Univerzitet i njegove organizacione jedinice.

Kriterij 3.2.6.4 Zapošljava li Univerzitet dovoljno administrativnog i pomoćnog osoblja?

Kvalitet rada stručno-administrativnih službi na Univerzitetu definisan je Pravilnikom za osiguranje kvalitete i metode samovrednovanja. Evaluacija se provodi prema: broju zaposlenih u administraciji u odnosu na broj studenata, broju žalbi studenata, broju uspostavljenih pisanih procedura, upitniku o zadovoljstvu studenata, prosječnom vremenu za ispunjavanje zahtjeva studenata, načinima/postupcima koji se koriste za administrativno osoblje koje nije dostiglo prihvatljivu razinu kvalitete, prema ažuriranosti evidencije sadašnjih i bivših studenata. Evaluacija se provodi najmanje jednom godišnje, što je sasvim prihvatljivo.

U razgovoru sa predstavnicima studentske službe Komisiji je potvrđeno da su studenti zadovoljni radom administrativnih službi na Univerzitetu, ali se preporučuje da se obezbijedi reprezentativan uzorak ispitanika, tj. veći broj studenata koji popunjavaju ankete.

Visokoškolska ustanova zapošljava dovoljan broj administrativnog i pomoćnog osoblja u odnosu na broj trenutno upisanih studenata.

Kriterij 3.2.6.5 Ima li Univerzitet adekvatne procedure i resurse za provođenje svoje strategije za međunarodne aspekte rada.

U razgovorima sa predstavnicima Univerziteta i uvidom u dokumente, Komisija je zaključila da Univerzitet ima procedure i obezbjeđuje resurse za provođenje svoje strategije za međunarodne aspekte rada, ali, kako navode, ozbiljnije aktivnosti sa drugim inozemnim institucijama zahtijevaju akreditaciju ustanove.

Treba planirati i izdvojiti posebna sredstva za naučno-umjetničko i stručno usavršavanje akademskog osoblja i podršku osoblju za učešće u naučno-istraživačkim i drugim projektima. Primjenu ovih sredstava treba redovno analizirati, a analize zajedno sa prijedlozima za unaprjeđenje treba učiniti dostupnim javnosti.

3.2.7 Upravljanje informacijama

Kriterij 3.2.7.1 Koristi li Univerzitet informacione sisteme u cilju prikupljanja, analize i korištenja informacija za djelotvorno unapređenje nastavnog procesa, istraživačkog rada/razvoja umjetnosti, doprinosa razvoju upravljačkih i administrativnih djelatnosti.

U svom objektu, Univerzitet ima jedinstvenu računarsku mrežu povezanu na internet. Povezivanje računara na internet vrši se UTP kablovima ili bežičnom tehnologijom. Bežične mreže su zaštićene lozinkama u cilju povećanja sigurnosti.

Univerzitet ima i svoj web-domen koji je uključen u adrese elektronske pošte zaposlenika i *e-mail* adrese službi Univerziteta. Web stranica je bazirana na *open source Wordpress CMS-u*, a *web hosting* i *e-mail* server obezbjeđuje kompanija *Globalhost d.o.o.*

Univerzitet takođe ima potpisan ugovor sa firmom *BreakPoint* koja je za Univerzitet obezbijedila sistem *e-University*, pomoću kog se izvodi *online* nastava i prikupljaju podaci o nastavnom procesu, nastavnicima, studentima, prolaznosti i vode *online* ankete. *E-University* služi kao baza za smještanje podataka o ljudskim resursima (podaci o nastavnom i drugom osoblju), kao baza studentske službe (podaci o studentima), bibliotečka baza, za čuvanje podataka o projektima i o održanoj nastavi (prisustvo, sadržaj, ocjene, rokovi).

U toku razgovora sa predstavnicima IT sektora, Komisiji je predočen sistem *e-University* i objašnjeno kako on funkcioniše. Komisiji je demonstrirano kako sistem *e-University* služi za vođenje analiza i obezbjeđenje ostalih potrebnih podataka, odnosno pristupa podacima o studentima i zaposlenim. Ovim sistemom Univerzitet prati razvoj i napredovanje studenata i zaposlenih, a prikupljene informacije koristi u svrhu unapređenja nastavnog procesa.

Ugovorom sa *BreakPointom*, koji je predočen na uvid, precizirana je zaštita privatnosti prikupljenih podataka o studentima i zaposlenim na Univerzitetu. Predstavnicima IT sektora su naveli da se u cilju čuvanja podataka i obezbjeđenja sigurnosti od njihovog gubitka, redovno vrši *back-up* podataka iz korištenih sistema, a koje obezbjeđuje kompanija *Globalhost*. Pohranjeni podaci se preuzimaju na lokalni računar.

Kriterij 3.2.7.2 Prikuplja li Univerzitet i redovno analizira podatke o napredovanju studenata na studiju, stopi uspješnosti i napuštanja studija, omjeru studenata i nastavnog osoblja, itd.

Pomoću platforme *e-University* koja služi za izvođenje *online* nastave na daljinu, za komunikaciju između studenata i nastavnika, *online* prijavljivanje ispita, kao i baza svih ostalih podataka, Univerzitet kontinuirano prikuplja i obrađuje podatke o prolaznosti i uspjehu studenata tokom studija, omjeru studenata i nastavnog osoblja i slično. Anketnim upitnikom takođe se prikupljaju podaci o vremenu potrebnom za zapošljavanje od trenutka diplomiranja i slično. Podaci se prikupljaju na nivou svakog predmeta, studijskog programa, departmana, kao i na nivou Univerziteta.

Kriterij 3.2.7.3 Prikupljaju li se i redovno analiziraju podaci o radu, starosnoj strukturi i kvalifikacijama akademskog osoblja, uključujući omjer vlastitog i gostujućeg osoblja.

Kao što je u prethodnom kriteriju rečeno, prikupljanje i analiza podataka na Univerzitetu vrši se pomoću sistema *e-University*. Zahvaljujući *e-University* platformi ova visokoškolska ustanova lako i redovno analizira strukturu nastavnog osoblja, odnos vlastitog i gostujućega kadra, kvalifikacije nastavnog osoblja na svim studijskim programima. Analiziraju se naučno-nastavna zvanja akademskog osoblja, njihova starosna i spolna struktura, staž, omjer nastavnika i studenata, omjer zaposlenih i angažovanih nastavnika i saradnika i prati njihov napredak. Poseban fokus treba usmjeriti na razvoj vještina zaposlenih na naučnom i stručnom području i napredovanje zaposlenih uz dodatno poboljšanje omjera redovno zaposlenih prema vanredno uposlenom nastavnom osoblju.

3.2.8 Informisanje javnosti

Kriterij 3.2.8.1 Objavljuje li Univerzitet na svojoj internetskoj stranici relevantne informacije o svojim aktivnostima, uključujući informacije o studijskim programima i zvanjima koje nudi, a koje su jasne, tačne, objektivne, aktuelne i lako dostupne. Informacije se objavljuju na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini i na engleskom jeziku.

Pregledom web-stranica Univerziteta i informacija koje su na njima objavljene, može se zaključiti da ova visokoškolska ustanova redovno objavljuje relevantne informacije o svojim aktivnostima, studijskim programima i zvanjima koje nudi. Informacije se objavljuju na službenom jeziku BiH i na engleskom jeziku. Za objavljivanje informacija na internetskoj stranici zadužena je informatičko/tehnička podrška koja ovu funkciju obavlja u koordinaciji sa menadžmentom.

Na web-stranici Univerziteta navedeni su kontakt podaci osoba zaduženih za informisanje ciljnih javnosti (studentska služba, tajništvo i slično) kao i osnovni podaci o Univerzitetu. Na početnoj stranici objavljen je vodič za studente (<http://ckm.ba/web/wp-content/uploads/akreditacija/STUDENTSKI%20VODIC%20FINAL.pdf>) sa informacijama o: misiji i viziji Univerziteta, studijskim programima i smjerovima koje Univerzitet nudi, uslovima upisa na studij i svim relevantnim aktivnostima na Univerzitetu. Sve navedene informacije su objavljene u vidu preglednih i dostupnih linkova. Na linkovima studijskih programa sa smjerovima objavljene su informacije o nastavnim planovima i programima sa brojem ECTS-a. Na stranicu je omogućen pristup studentskom web-servisu *e-University*, kao i jednostavan način za slanje elektronske pošte od strane javnosti, odnosno primanje informacija od njih. Na stranici nisu objavljene informacije o visini školarine.

Pored toga, Univerzitet se promovira u javnosti putem društvenih mreža, ima javnu Facebook stranicu i Instagram nalog pomoću kojih se promišljenim informacijama obraća ciljnim javnostima. Na ovim stranicama se objavljuju fotografije i detaljne aktuelne informacije o pojedinim događajima na Univerzitetu, kao što su studentska praksa, posjete, gostovanja, seminari, konkursi za upis i slično.

Univerzitet ima i YouTube kanal sa promotivnim videom za buduće studente, ali bi ga trebalo obogatiti i redovno ažurirati.

Kriterij 3.2.8.2 Pruža li Univerzitet na svojoj internetskoj stranici informacije o djelatnostima u oblasti istraživačkog rada i informacije o radu svog akademskog osoblja (publikacije, projekti, konferencije, itd).

Na internetskoj stranici Univerziteta objavljena je lista zaposlenog nastavnog osoblja, a omogućen je i pristup naučnom časopisu Univerziteta C=KM². Na stranici postoje veze za sva tri postojeća izdanja časopisa u kome osoblje Univerziteta objavljuje svoje naučno-istraživačke radove. Takođe, postoji veza ka stranici koja nudi detaljne informacije o časopisu i uslovima objave naučno-istraživačkih radova. Navedeni su kontakt podaci redakcije časopisa, sastav redakcije, upute autorima za predaju radova, Pravilnik o časopisu, kao i lista objavljenih radova zaposlenih.

Univerzitet ima i Pravilnik o izdavačkoj djelatnosti iz 2015. godine, dostupan na web stranici. Na stranici se, takođe, redovno objavljuju informacije o učešću osoblja na konferencijama, radionicama, projektima, gostovanjima na drugim ustanovama u zemlji i inostranstvu i slično.

Kriterij 3.2.8.3 Visokoškolska ustanova osigurava sistematsku komunikaciju sa vanjskim zainteresovanim stranama.

Univerzitet nema zvanični akt kojim reguliše politiku komunikacije s javnošću, predstavnicima tržišta rada, socijalnim partnerima i zajednicom. Međutim, komunikacija s javnošću postoji i izuzetno je sadržajna. Ona se odvija putem web stranice Univerziteta i društvenih mreža, a prema izvještaju o samoevaluaciji i putem drugih medija kao i direktnim kontaktom i usmenom prezentacijom studijskih programa budućim studentima.

Pored informacija koje su upućene potencijalnim kandidatima, zatim studentima i javnosti (informacije o studijskim programima, uslovi studija, akademski kalendar, konkursi, podaci o organizacionoj strukturi, veze za preuzimanje pravilnika i drugih akata i slično), na internetskoj stranici Univerziteta objavljen je poziv svršenim studentima i veza za on-line obrazac za učlanjenje u Alumni Klub. Takođe, u kategoriji Obuke i tečajevi na internetskoj stranici Univerziteta objavljene informacije upućene privredi i drugim zainteresiranim stranama.

3.2.9 Kontinuirano praćenje i periodična revizija programa

Kriterij 3.2.9.1 Visokoškolska ustanova redovno prati i dalje razvija svoje studijske programe, uz angažman zainteresovanih strana.

U godišnjim Izvještajima o radu svakog Departmana koje su predstavnici ove visokoškolske ustanove dostavili članovima Komisije tokom posjete, može se vidjeti da se ankete o kvaliteti izvođenja nastave na nivou svakog pojedinog predmeta i studijskog programa sprovode redovno tokom školske godine. Anketnim upitnikom se vrši evaluacija predmeta, nastavnika i

saradnika, kvaliteta nastave, korisnosti ishoda učenja, a studenti mogu dati i svoje prijedloge za poboljšanje nastavnog procesa.

Preporuka Komisije je da se u praćenju realizacije i daljem razvoju studijskih programa više uključe relevantna mišljenja i sugestije drugih vanjskih zainteresiranih strana.

Kriterij 3.2.9.2 Postoje li definisane i usvojene procedure za redovno praćenje realizacije studijskih programa?

Univerzitet ima jasno definisane i formalno usvojene procedure za redovno praćenje realizacije studijskih programa. One su propisane Pravilnikom o postupku predlaganja novih i izmjeni postojećih studijskih programa koji je donio Senat Univerziteta a koji je dostupan javnosti na web stranici Univerziteta.

Takođe, na internetskoj stranici Univerziteta dostupan je *online* obrazac za slanje i prikupljanje sugestija u vezi sa studijskim programima i kvaliteti nastave koje zainteresovane spoljašnje strane mogu koristiti.

Kriterij 3.2.9.3 Visokoškolska ustanova analizira na koji način su procedure prikupljanja informacija i preduzetih aktivnosti uticale na unapređenje studijskog programa.

U razgovoru sa studentima, menadžmentom i nastavnim osobljem ove visokoškolske ustanove, Komisiji je potvrđeno da je na osnovu anketa o zadovoljstvu nastavom, predložena izmjena i uvođenje više praktično orijentisane nastave na svakom predmetu što je rezultiralo kasnijim boljim ocjenama u anketama. Naročito su studenti bili zadovoljni projektom praktične nastave „Jabuka“ uvedenom na Departmanu poslovnih resursa i resursa turizma tokom 2017/2018. godine na nekoliko predmeta.

3.2.10 Periodično vanjsko osiguranje kvaliteta

Kriterij 3.2.10.1 Univerzitet treba periodično prolaziti postupak vanjskog osiguranja kvaliteta.

Uzevši u obzir da je Univerzitet mlada institucija i da postoji od akademske 2014. godine, te da dosad nije imala uslove da stupi u postupak eksternog osiguranja kvaliteta, Komisija nalazi da je ovaj, prvi postupak eksterne evaluacije blagovremen.

3.3. Mišljenje o ishodu akreditacije

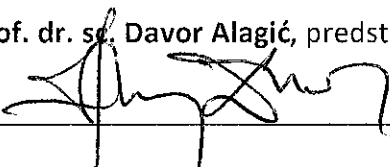
Na osnovu ukupne ocjene kvaliteta po svim kriterijima u Odluci o kriterijima za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini, kao i na osnovu člana 18, stav (1) Pravilnika o akreditaciji Visokoškolskih ustanova i studijskih programa u HNŽ, a budući da su većina, tj. 6 od ukupno 10 kriterija za akreditaciju, ocijenjeni kao znatno ispunjeni, a ostali, tj. 4 kao potpuno ispunjeni, Komisija je utvrdila da Univerzitet modernih znanosti – CKM, Mostar ispunjava uslove za akreditaciju, te daje mišljenje i preporuku: **akreditirati Univerzitet modernih znanosti – CKM, Mostar.**

Potpisi članova Komisije:

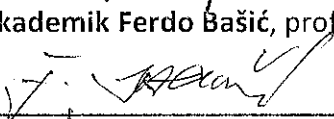
1. Prof. dr. sc. Selma Čorbo, predstavnik akademske zajednice BiH, predsjednica Komisije

2. Prof. dr. sc. Davor Alagić, predstavnik akademske zajednice BiH, član

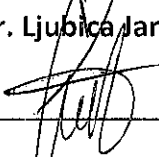
3. Akademik Ferdo Bašić, profesor emeritus, međunarodni stručnjak, član

4. Prof. dr. sc. Božo Vukoja, predstavnik privrede i prakse, član

5. Mr. Ljubica Janjetović, predstavnik studenata, sekretarica Komisije

Na kraju: *Komisija osjeća potrebu rektoru Prof.dr. M. Matiću, članovima uprave, vlasnicima Univerziteta i svim učesnicima, od studenata do zaposlenih, koji su neposredno sudjelovali u složenom postupku akreditacije, zahvaliti na jasnim, odrešitim odgovorima na postavljena brojna pitanja među kojim i vrlo delikatnim (pitanje korupcije i sumnji na nju), koji su izgovoreni s „pogledom u oči bez skretanja“, tonom koji se ne može (od)glumiti ni (u)vježbati i koji ne dovodi do najmanje dvojbe oko iskrenosti odgovora. Ostavila je dojam i duboko emotivna povezanost zaposlenih sa Univerzitetom.*

4. Prilozi

Obrazac ocjene ispunjenosti kriterija

05 701
BOSNA I HERCEGOVINA - BOSNA I HERCEGOVINA
AGENCIJA ZA JAVNU AGENCIJU ZA JAVNU
POSREDOVANJE U KVALITETA
AGENCIJA ZA JAVNU AGENCIJU ZA JAVNU
POSREDOVANJE U KVALITETA

PRIMLJENO (Dobijeno)		23. 09. 2019.
Opis jedinica		
Opis jedinica		
05	33-1	574-19/15

IZVJEŠĆE

KOMISIJE DOMAĆIH I MEĐUNARODNIH STRUČNJAKA

za ocjenjivanje i reviziju kvaliteta i davanje preporuka o akreditaciji visokoškolskih ustanova, odnosno njihovih studijskih programa

Naziv visokoškolske ustanove:

UNIVERZITET MODERNIH ZNANOSTI – CENTAR KOMERCIJALNOG MENADŽMENTA (CKM),
MOSTAR

Adresa:

88000 MOSTAR

Kneza Domagoja 12,

Datum posjete: 06. i 07. jun 2019.

Sastav komisije:

Predsjednica:

Dr. sc. Selma Čorbo –redovni profesor Poljoprivredno – prehrambenog fakulteta
Univerziteta u Sarajevu - predstavica akademske zajednice BiH,

Članovi:

Dr. sc. Davor Alagić – vanredni profesor Veterinarskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu ,
predstavnik akademske zajednice BiH,

Akademik (HAZU, ANUBiH, APZ) Ferdo Bašić, prof. emeritus Agronomskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu, međunarodni stručnjak,

Prof. dr. sc. Božo Vukoja, predstavnik privrede i prakse,

Mr. Ljubica Janjetović, predstavica studenata - sekretarica Komisije

Komisija domaćih i međunarodnih stručnjaka za ocjenjivanje i reviziju kvaliteta i davanje preporuka o akreditaciji visokoškolskih ustanova, odnosno njihovih studijskih programa (dalje u tekstu: Komisija stručnjaka) radila je u skladu sa Odlukom o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 100/11), Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 26/19) i Odlukom o kriterijumima za akreditaciju visokoškolskih ustanova u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 96/16).

Ovaj izvještaj je, prije podnošenja Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta Bosne i Hercegovine, bez ocjene ispunjenosti kriterija dostavljen predmetnoj Visokoškolskoj ustanovi, Univerzitetu CKM, tj. njihovom predstavniku, rektoru prof. Matiću, na očitovanje. Visokokolska ustanova nije imala primjedbi na izvještaj.

Polazišne napomene	3
1. Komisija	3
1.1. Sastav.....	3
1.2. Zadatak /uloga.....	3
2. Metod rada.....	4
2.1. Priprema	4
2.2. Posjeta	4
2.3. Pisanje izvještaja komisije	5
2.4. Formiranje mišljenja.....	5
3. Izvještaj.....	6
3.1. Opšte informacije o visokoškolskoj ustanovi	6
3.2. Kriteriji za akreditaciju.....	8
3.2.1 <i>Politika osiguravanja kvaliteta</i>	8
3.2.2 <i>Izrada i odobravanje programa</i>	14
3.2.3 <i>Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta</i>	16
3.2.4 <i>Upis i napredovanje studenata, priznavanje i certificiranje</i>	19
3.2.5 <i>Nastavno osoblje</i>	21
3.2.6 <i>Resursi za učenje i podrška studentima</i>	25
3.2.7 <i>Upravljanje informacijama</i>	28
3.2.8 <i>Informisanje javnosti</i>	30
3.2.9 <i>Kontinuirano praćenje i periodična revizija programa</i>	32
3.2.10 <i>Periodično vanjsko osiguranje kvaliteta</i>	34
3.3. Mišljenje o ishodu akreditacije.....	35
4. Prilozi	35
Obrazac ocjene ispunjenosti kriterija	35

Polazišne napomene

Komisija stručnjaka (dalje u tekstu: Komisija) prezentuje svoje mišljenje na osnovu samoevaluacijskog izvještaja i stanja zatečenog na Univerzitetu modernih znanosti CKM – Mostar (dalje u tekstu: Univerzitet) u skladu sa Odlukom o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 100/11), Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 26/19) i Odlukom o kriterijumima za akreditaciju visokoškolskih ustanova u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 96/16).

1. Komisija

1.1. Sastav

Komisija stručnjaka je imenovana Rješenjem Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta Bosne i Hercegovine, broj: 05-33-1-574-25/15 datum: 11.04.2019. godine, u sastavu:

1. Prof. dr. sc. Selma Čorbo, predstavnik akademske zajednice BiH, predsjednica Komisije
2. Prof. dr. sc. Davor Alagić, predstavnik akademske zajednice BiH, član
3. Akademik Ferdo Bašić, profesor emeritus, međunarodni stručnjak, član
4. Prof. dr. sc. Božo Vukoja, predstavnik privrede i prakse, član
5. Mr. Ljubica Janjetović, predstavnik studenata, sekretarica Komisije

1.2. Zadatak /uloga

Komisija stručnjaka ima zadatak da:

- izvrši evaluaciju primjenom kriterija i indikatora za akreditaciju visokoškolske ustanove
- uoči i utvdi dobre i loše strane visokoškolske ustanove
- definiše preporuke za unapređenje kvalitete rada visokoškolske ustanove

2. Metod rada

Procedura rada Komisije stručnjaka predviđena navedenim aktima

2.1. Priprema

U pripremnoj fazi članovi Komisije stručnjaka analizirali su s Univerziteta i njegove priloge, definisali listu pitanja i dali prelimin kriterija sa argumentima na osnovu podataka iz samoevaluacij Univerzitetu.

2.2. Posjeta

Posjeta Univerzitetu modernih znanosti – Centru komercijalnog me obavljena je 06. i 07. juna 2019. godine. Agenda posjete je usaglaše te blagovremeno dostavljena predstavniku Univerziteta, kako relevantne sagovornike, kao i Agenciji za razvoj visokog obrazovanja Agendom posjete predviđeno je da tokom prvog dana Komisija sljedećim sagovornicima:

- predstavnicima menadžmenta Univerziteta (9 predstavnika)
- predstavnicima Tima za samoevaluaciju (9 predstavnika)
- predstavnicima akademskog osoblja (15 predstavnika)
- predstavnicima studenata prve i druge godine (I ciklus studij predstavnika)
- predstavnicima studenata treće i četvrte godine (I ciklus studij (7 predstavnika)

Na zahtjev koji su članovi Komisije uputili Univerzitetu, sastanku su svih studijskih programa i svih ciklusa studija

Tokom drugog dana posjete Komisija stručnjaka je razgovarala sa:

- administracijom (pravni i finansijski sektor), studentskom slu uredom (5 predstavnika)
- IT i administrativno-tehničkim osobljem (2 predstavnika)
- predstavnicima alumnia i predstavnicima privrede – trži Univerzitet povezan i u kojima studenti obavljaju praktičan ra

Tokom posjete članovi Komisije su redovito održavali konsultativne sa Univerziteta, a nakon obavljenih razgovora u ustanovi, Komisija je interne sastanke na kojima su iznosili individualna zapažanja i utiske

2. Metod rada

Procedura rada Komisije stručnjaka predviđena navedenim aktima obuhvata sljedeće faze:

2.1. Priprema

U pripreмноj fazi članovi Komisije stručnjaka analizirali su samoevaluacijski izvještaj Univerziteta i njegove priloge, definisali listu pitanja i dali preliminarnu ocjenu ispunjenosti kriterija sa argumentima na osnovu podataka iz samoevaluacijskog izvještaja i posjeta Univerzitetu.

2.2. Posjeta

Posjeta Univerzitetu modernih znanosti – Centru komercijalnog menadžmenta - CKM Mostar, obavljena je 06. i 07. juna 2019. godine. Agenda posjete je usaglašena sa članovima Komisije te blagovremeno dostavljena predstavniku Univerziteta, kako bi Univerzitet predložio relevantne sagovornike, kao i Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH. Agendom posjete predviđeno je da tokom prvog dana Komisija stručnjaka razgovara sa sljedećim sagovornicima:

- predstavnicima menadžmenta Univerziteta (9 predstavnika)
- predstavnicima Tima za samoevaluaciju (9 predstavnika)
- predstavnicima akademskog osoblja (15 predstavnika)
- predstavnicima studenata prve i druge godine (I ciklus studija) i doktorskih studija (9 predstavnika)
- predstavnicima studenata treće i četvrte godine (I ciklus studija) i magistarskih studija (7 predstavnika)

Na zahtjev koji su članovi Komisije uputili Univerzitetu, sastanku su prisustvovali studenti sa svih studijskih programa i svih ciklusa studija

Tokom drugog dana posjete Komisija stručnjaka je razgovarala sa:

- administracijom (pravni i finansijski sektor), studentskom službom i internacionalnim uredom (5 predstavnika)
- IT i administrativno-tehničkim osobljem (2 predstavnika)
- predstavnicima alumna i predstavnicima privrede – tržišta rada sa kojima je Univerzitet povezan i u kojima studenti obavljaju praktičan rad (15 predstavnika).

Tokom posjete članovi Komisije su redovito održavali konsultativne sastanke bez predstavnika Univerziteta, a nakon obavljenih razgovora u ustanovi, Komisija je svakog dana održavala interne sastanke na kojima su iznosili individualna zapažanja i utiske sa pojedinih sastanaka,

komentarisali dojmove, usaglašavali dobijene informacije, diskusije, članovi Komisije su usaglasili stavove za izradu za ocjenu kvaliteta studija na Univerzitetu. U konačnom dala preporuke o svim zapažanjima.

Prvi dan posjete, nakon razgovora sa navedenim predstavnicima, obišla prostorije Univerziteta i posjetila resurse svih De laboratorije, biblioteku i čitaonicu, prostorije administracije koriste studenti za održavanja sastanaka Vijeća, a obišli bili na nastavi.

Drugi dan posjete, nakon internog sastanka, Komisija zbirne rezultate o glavnim nalazima i temama relevantni mišljenja o ishodu.

2.3. Pisanje izvještaja komisije

Na osnovu samoevaluacijskog izvještaja, zatečenog dobivenim tokom intervjua sa predstavnicima svih Komisije piše nacrt izvještaja koji šalje članovima na disk

2.4. Formiranje mišljenja

Komisija je svoje odluke donosila konsenzusom, s tim svaki član Komisije može izdvojiti svoje mišljenje, a ispun ocijenila opisno i to sljedećim ocjenama:

- potpuno ispunjen,
- znatno ispunjen,
- djelimično ispunjen i
- neispunjen.

Na osnovu opisanog, dakle pripreme i obilaska, te usmer sljedeći:

3. Izvještaj

3.1. Opšte informacije o visokoškolskoj ustanovi

Naziv, adresa i e-mail adresa institucije	UNIVERZITET MODERNIH ZNANOSTI – CKM, Mostar Kneza Domagoja 12, 88000 Mostar info@ckm.ba
Internet adresa	http://web.ckm.ba/ba/
Naziv, broj i datum akta o osnivanju	Odluka o osnivanju br. OPU-IP: 319/14 od 23.7.2014.; Rješenje o registraciji br. Tt-O-594/14 od 8.9.2014. izdano od Općinskog suda u Mostaru
Poresko-identifikacioni broj	4227836370006
Ime, prezime i adresa (naziv i sjedište) osnivača	Centar za komercijalni menadžment d.o.o. Mostar, Kneza Domagoja 12, 88 000 Mostar
Broj i datum odluke o imenovanju lica ovlaštenog za zastupanje	Br. OPU-IP: 831/2018 od 17.10.2018. godine
Broj i datum dozvole za rad visokoškolske ustanove	Rješenje Ministarstva obrazovanja, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije o izdavanju dozvole (licence) za rad broj: 05-03-40-589-8/14 od 30.9.2014. godine
Broj i datum dozvole za rad van sjedišta	-
Kontakt osoba (za posjetu)	Prof. dr. sc. Marko Matić, v.d. rektora
Broj telefona	036 320 347
Organizacione jedinice u sastavu Univerziteta	Departman poslovnih resursa i resursa turizma Departman prirodnih resursa, nutricionizma i zdravlja Departman sigurnosnih studija Institut za društvene, prirodne i biotehničke znanosti

Studijski programi sa ciklusima studija na Univerzitetu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poslovni resursi (I, II i III ciklus studija) 2. Resursi turizma (I i II ciklus studija) 3. Sigurnosne studije (I, II i III ciklus studija) 4. Prirodni resursi (nema studenata u akademskoj 2018/19.) 5. Nutricionizam i zdravlje (I, II, III ciklus) 6. Farmacija (integrirani petogodišnji studijski program)
--	--

Univerzitet modernih znanosti – CKM Mostar je visokoškolska ustanova u privatnom vlasništvu koja trenutno posluje kao samostalna visokoškolska ustanova registrirana kod Općinskog suda u Mostaru Rješenjem o registraciji broj: Tt-O-594/14 od 8.9.2014. godine i Rješenjem Ministarstva obrazovanja, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije o izdavanju dozvole (licence) za rad broj: 05-03-40-589-8/14 od 30.9.2014. godine kojom je Univerzitetu odobren početak rada i obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja za sva tri ciklusa visokog obrazovanja.

3.2. Kriteriji za akreditaciju

3.2.1 Politika osiguranja kvaliteta

Kriterij 3.2.1.1 Visokoškolska ustanova definiše svoju viziju i misiju kojima djelotvorno vodi svoje aktivnosti. Vizija i misija su izrađene i revidirane u konsultacijama sa relevantnim zainteresovanim stranama i javno su dostupne.

Univerzitet ima jasno definisane misiju i viziju koje su dio Strategije razvoja i u skladu su sa aktivnostima Univerziteta. Misija i vizija su javno dostupne na web stranici Univerziteta (<http://web.ckm.ba/ba/o-nama/misija-vizija-ciljevi/>). Pored toga, misija i vizija Univerziteta su sadržane i u Strategiji razvoja, koja je također javno dostupna na web stranici (<http://ckm.ba/web/wp-content/uploads/akreditacija/Strategija%20UMZ.pdf>).

Uvidom u misiju i viziju trenutno dostupne na web stranici, vidljivo je da su iste revidirane i izmijenjene iako to isto nije učinjeno u Strategiji razvoja Univerziteta.

U Samoevaluacijskom izvještaju nije navedeno na koji način je Univerzitet vršio konsultacije sa drugim zainteresiranim stranama u postupku izrade misije i vizije i koji je bio njihov doprinos. Međutim, na osnovu razgovora sa menadžmentom i kasnije predstavnicima privrede i prakse, Komisija je zaključila da su u izradi misije i vizije učestvovali unutrašnje i vanjske zainteresovane strane (menadžment, studenti, predstavnici privrede i prakse, nastavno osoblje) putem konzultacija i uglavnom neformalnih sastanaka početkom 2015. godine i kasnije, krajem 2016. godine. U toku razgovora sa menadžmentom Univerziteta, predstavnici menadžmenta naveli su da su u izradi misije i vizije i implementaciji Strategije, uključene naredne eksterne strane kao što su Turistički klaster Hercegovina (predsjednik, Stjepan Primorac) i Fortuna Tours (direktor i vlasnik Mili Bijavica). To je potvrdio i predstavnik privrede i prakse Mili Bijavica, tokom razgovora sa Komisijom.

Takođe, u Strategiji razvoja, Univerzitet je dao opširnu studiju stanja u društvu i opisao položaj Univerziteta u okruženju te uradio SWOT analizu i naveo prednosti i nedostatke svog poslovanja u takvom okruženju.

Ocjena podkriterija 1.1: znatno ispunjen

Preporuka za podkriterij 1.1: Komisija preporučuje da se prilikom slijedeće revizije Strategije razvoja Univerziteta (vidi slijedeći kriterij) dodatno precizira osnova i uloga unutrašnjih i vanjskih zainteresiranih strana i u kreiranju misije i vizije Univerziteta, te da se usaglase misija i vizija iz Strategije sa onima objavljenim na stranici Univerziteta.

Kriterij 3.2.1.2 Visokoškolska ustanova ima djelotvoran sistem i procedure za provođenje, praćenje i dalji razvoj svoje strategije i akcionih planova. Visokoškolska ustanova izrađuje i redovno revidira svoju strategiju, u konsultacijama sa svim relevantnim zainteresovanim stranama. Strategija se formalno usvaja i javno je dostupna. Ona se odnosi na nastavni proces, istraživački rad/razvoj umjetnosti i doprinos razvoju društva, uključujući konkretne i ostvarive strateške ciljeve i aktivnosti visokoškolske ustanove.

Univerzitet ima Strategiju razvoja, koju je usvojio Upravni odbor Univerziteta 2015. godine. Upravni odbor Univerziteta je 2016. imenovao Komisiju za strategiju razvoja koja je revidirala strateške ciljeve i sukladno tome prilagodila akcijski plan te usvojila revidirani dokument Strategije dostupan na zvaničnoj internetskoj stranici Univerziteta (<http://ckm.ba/web/wp-content/uploads/akreditacija/Strategija%20UMZ.pdf>).

Strategija Univerziteta sadrži misiju i viziju, strateške ciljeve, te relevantne planove i opisane aktivnosti, a predstavnici visokoškolske ustanove Univerziteta CKM su upoznati sa sadržajem Strategije, te procesom njenog donošenja i izmjene. Strategija sadrži pet strateških ciljeva razvoja Univerziteta, ali ne i jasno precizirane odgovornosti za realizaciju tih ciljeva.

Tokom posjete menadžment Univerziteta je vrlo konkretno i efektno usmeno i vizuelno prezentirao svoju ambicioznu viziju i strateške ciljeve daljeg razvoja Univerziteta, koji su umnogome sadržajni, suvremeniji i uvjerljiviji od onih opisanih u Izvještaju o samoevaluaciji i javno dostupnoj Strategiji razvoja.

Kako je već naglašeno kod prethodnog kriterija, tokom posjete Univerzitetu i u razgovoru sa predstavnicima različitih grupa, Komisija je utvrdila da su u izradi Strategije učestvovali zainteresovane strane: organi upravljanja Univerziteta, akademsko i administrativno osoblje, studenti, vladin sektor i predstavnici privrede.

Uvidom u javno dostupnu Strategiju razvoja Univerziteta, Komisija je utvrdila da ista ne sadrži jasan vremenski okvir na koji se odnosi Strategija. Premda, u Strategiji se navodi da je proces izrade Strategije započeo inicijativom za izradu Strategije razvoja Univerziteta za razdoblje 2015-2019. godine. Takođe, u Samoevaluacionom izvještaju koji je dostavljen članovima Komisije prije posjete ustanovi, Univerzitet je naveo da se ova strategija odnosi na period 2015-2019.

Ocjena za podkriterij 1.2: znatno ispunjen

Preporuka za podkriterij 1.2: Komisija preporučuje da se izvrši revizija i dopuna postojeće Strategije razvoja Univerziteta u smislu jasnog preciziranja vremenskog okvira na koji se odnosi, te definisanja jasnih i mjerljivih strateških ciljeva u skladu s usmeno prezentiranom misijom i vizijom budućeg razvoja koji trebaju biti poticajni u smislu stalnog podizanja kvalitete i privlačnosti za polaznike studija, te tako omogućiti periodičnu evaluaciju realizacije strateških ciljeva, a sve s ciljem jasnog strateški planiranog razvoja s fokusom na dobrobit i kvalitet edukacije samofinansirajućih studenata.

Kriterij 3.2.1.3 Visokoškolska ustanova ima formalno definisanu i javno dostupnu politiku i procedure za unutrašnje osiguranje kvaliteta, koje obuhvataju i jasne odgovornosti. Te procedure su u skladu sa strategijom visokoškolske ustanove.

Univerzitet ima jasno definisanu i javno dostupne politiku i procedure za unutrašnje osiguranje kvaliteta, definisane u prvom redu Pravilnikom za osiguranje kvaliteta i metodama samovrednovanja (<http://ckm.ba/web/wp-content/uploads/akreditacija/PRAVILNIK%20ZA%20OSIGURANJE%20KVALITETE%20I%20METODE%20SAMOVREDNOVANJA%20.pdf>), kojeg je 2015. donio Upravni odbor Univerziteta na prijedlog Senata, zatim Strategijom osiguranja kvalitete za period 2015-2020. (<http://ckm.ba/web/wpcontent/uploads/akreditacija/STRATEGIJA%20OSIGURANJA%20KVALITETE%20CKM.pdf>), te Politikom kvaliteta (<http://web.ckm.ba/ba/o-nama/osiguranje-kvalitete/politika-kvalitete/>). Navedeni akti su u skladu sa Strategijom razvoja Univerziteta. U Strategiji razvoja navedeni su osnovni strateški ciljevi, na primjer: ostvariti obrazovanje zasnovano na visokoj kvaliteti znanja i praktičnom radu, obrazovati kadrove pripremljene za cjeloživotno učenje, poticati i razvijati naučno-istraživački rad, dati doprinos humanom održivom razvoju, sistematski i organizovano podržavati mobilnost nastavnog osoblja i studenata i drugi, a to su ujedno i ciljevi propisani Strategijom osiguranja kvalitete raspoređeni kroz područja djelovanja Univerziteta. Ovim pravilnicima, a posebno Pravilnikom za osiguranje kvaliteta i metodama samovrednovanja propisana su tijela zadužena za praćenje i implementiranje politike kvaliteta i definisane njihove odgovornosti (Odbor za osiguranje kvaliteta i Ured za osiguranje kvaliteta).

Pored navedenih, na Univerzitetu su usvojeni brojni drugi akti koji detaljnije definišu procedure i unutrašnje osiguranje kvaliteta dostupni na web stranici Univerziteta (<http://web.ckm.ba/ba/dokumenti-osiguranja-kvalitete/>; <http://web.ckm.ba/ba/opci-akti-i-pravilnici/>) ili priloženi Komisiji na uvid tokom posjete. Međutim, ne postoji jasno opisan proces usvajanja svakog od pomenutih akata i nije jasno da li su svi akti prošli javnu raspravu na Univerzitetu.

Univerzitet je od 2015. do 2019. radio na promociji i povećanju mobilnosti studenata na sljedeći način: potpisivanjem sporazuma o saradnji sa različitim studentskim organizacijama i asocijacijama iz okruženja koje se bave mobilnošću studenata, objavljivanjem informacija o stipendijama i ponudama za studentske prakse, Pravilnik o akademskom priznavanju visokoškolskih kvalifikacija je usklađen sa Lisabonskom konvencijom, organizovane su konferencije i seminari, od akademske 2016/17. godine uveden je jedinstveni informacijski sistem na Univerzitetu, Univerzitet je radio na kvaliteti odnosa s javnošću putem web sajta, društvenih mreža, štampanih medija i slično. Takođe, Univerzitet je Komisiji, tokom posjete, dostavio na uvid Akcioni plan osiguranja kvaliteta za period 2015-2020. U Akcionom planu su navedeni jasni i mjerljivi indikatori za praćenje procesa provođenja i unaprjeđenja kvaliteta. Dalje, na Univerzitetu postoje tijela za provođenje i osiguranje unutrašnjeg kvaliteta (Odbor za osiguranje kvaliteta i Ured za osiguranje kvaliteta), zatim, Senat Univerziteta je 2017. imenovao Tim za izradu samoevaluacionog izvještaja na visokoškolskoj ustanovi CKM, a u Samoevaluacionom izvještaju su jasno navedena imena članova tima sa funkcijama koje obavljaju na Univerzitetu, te opisan postupak samoevaluacije. Jasno je da visokoškolska ustanova ima formalno definisane politiku i procedure za unutrašnje osiguranje kvaliteta.

Ocjena za podkriterij 1.3: znatno ispunjen

Preporuka Komisije za podkriterij 1.3: Univerzitet bi trebao raditi na unapređenju politika i procedura za unutrašnje osiguranje kvaliteta te za svaki zvanični akt koji je Univerzitet donio precizirati način usvajanja.

Kriterij 3.2.1.4 Unutrašnje osiguranje kvaliteta koristi mišljenja unutrašnjih i vanjskih zainteresovanih strana, te podatke iz informacionih i sistema za praćenje i evaluacije.

Univerzitet omogućuje studentima i zaposlenima na Univerzitetu periodično popunjavanje anketa i anonimno slanje mišljenja i sugestija u vezi sa radom i studijem na Univerzitetu. Studenti imaju mogućnost ankete popunjavati *on-line* putem sistema e-University. Studenti i nastavnici imaju mogućnost uvida u zbirne rezultate ankete.

Pored toga, prijedlozi i sugestije za unapređenje kvaliteta studija zainteresovani mogu poslati preko jedinstvene elektronske pošte (e-mail), putem *on-line* obrasca za davanje prijedloga za poboljšanje studijskih programa ili putem *on-line* obrasca za prijavu žalbi (<http://web.ckm.ba/ba/prijedlozi-i-zalbe/>). Predstavnici Univerziteta su Komisiji priložili uvjerljive dokaze o usvajanju i implementiranju prikupljenih sugestija u cilju poboljšanja kvaliteta na području svoga djelovanja.

Tokom posjete, Komisiji su dostavljeni izvještaji o radu za proteklu akademsku godinu za svaku organizacionu jedinicu u sastavu Univerziteta. Izvještaji sadrže podatke o tome kako zainteresovane vanjske strane mogu dati svoje mišljenje i sugestije u vezi sa studijem i osiguranjem kvaliteta (putem elektroničke pošte ili razgovorom sa odgovornim osobama). Tako su, na primjer, u godišnjem Izvještaju Departmana poslovnih resursa i resursa turizma za školsku 2017/2018. godinu, dostavljeni zbirni rezultati studentskih anketa za svaki pojedini predmet, kao i izvještaj i rezultati anketa o projektu praktično orijentisane nastave „Jabuka“. U Izvještaju su navedeni konkretni prijedlozi za poboljšanje uvršteni u ciljeve Departmana za narednu akademsku godinu.

Univerzitet ima razvijen sistem prikupljanja podataka o toku studija i te podatke koristi za unaprjeđenje kvaliteta.

Ocjena za podkriterij 1.4: znatno ispunjen

Preporuka za podkriterij 1.4: Preporuka Komisija je da se aktivnosti unaprjeđenja kvaliteta dosljedno i u kontinuitetu sprovode na svim organizacionim jedinicama (departmanima) Univerziteta, odnosno studijskim programima, te da se rade analize podataka o njihovom unaprjeđenju.

Kriterij 3.2.1.5 Sistem unutrašnjeg osiguranja kvaliteta je usmjeren ka stalnom unapređenju visokoškolske ustanove i pruža podršku poboljšanju nastavnog procesa, istraživačkog rada/razvoja umjetnosti, doprinosu razvoju društva i upravljačkim i administrativnim procesima.

Univerzitet ima uspostavljen i definisan sistem osiguranja i unaprjeđenja kvaliteta sa jasnom podjelom na segmente i utvrđenim odgovornostima usmjeren na poboljšanje nastave,

naučno-istraživačkog rada, te unapređenje procesa upravljanja i administracije. Sistem za kvalitet obuhvaća Odbor za osiguranje kvaliteta i Ured za osiguranje kvaliteta. Rad Odbora i Ureda za osiguranje kvaliteta uređen je Pravilnikom za osiguranje kvalitete i metode samovrednovanja dostupnom na web linku (<http://ckm.ba/web/wp-content/uploads/akreditacija/PRAVILNIK%20ZA%20OSIGURANJE%20KVALITETE%20I%20METODE%20SAMOVREDNOVANJA%20.pdf>).

Odbor imenuje Senat, a njegova uloga je da rukovodi sustavom osiguranja kvalitete, predlaže strategiju osiguranja kvaliteta i predlaže politiku kvalitete na Univerzitetu, izrađuje godišnji i dugoročni plan aktivnosti upravljanja i osiguranja kvalitete, predlaže smjernice i postupke osiguranja i unapređenja kvaliteta, prati djelotvornost postupka unapređenja kvaliteta, nadzire efikasnost provedbe internih mehanizama za osiguranje kvaliteta na nivou departmana, inicira i predlaže postupke i dokumente vezane za institucionalnu akreditaciju Univerziteta te obavlja ostale aktivnosti vezane za razvoj sustava upravljanja kvalitetom u visokom obrazovanju. Odbor ima 11 članova i to su: rektor ili prorektor Univerziteta, voditelji departmana (organizacijskih jedinica), koordinator za nastavu Univerziteta, predstavnik nastavnog osoblja, predstavnik suradničkog osoblja, tri predstavnika studenata i jedan vanjski konzultant. Odbor podnosi izvještaj o svom radu Senatu Univerziteta bar jednom godišnje.

Ured za osiguranje kvaliteta sastoji se od minimalno jedne osobe koju imenuje Odbor za osiguranje kvaliteta. Zadaci Ureda su da prikuplja i analizira podatke i dostavlja izvještaje o ostvarenim postupcima evaluacije i samoevaluacije, prikuplja i analizira izvještaje o učinkovitosti rada, sudjeluje u planiranju i operativnom provođenju programa upravljanja, surađuje s izvođačima radova, sudjeluje u pripremi tehničke dokumentacije, operativno rukovodi aktivnostima vezanim uz osiguranje kvalitete, koordinira obavljanje stručnih i drugih poslova iz područja planiranja i organizacije rada, pruža administrativnu pomoć tijelima, službama i uredima Univerziteta i Departmanima oko priprema za konkretne poslovne aktivnosti, obavlja savjetodavne i operativne poslove iz nadležnosti Ureda, predlaže tijelima Univerziteta mjere poboljšanja organizacije rada u skladu sa Strategijom razvoja Univerziteta, pruža podršku u izradi godišnjeg i dugoročnog plana aktivnosti o sustavu za kvalitet Univerziteta te obavlja ostale aktivnosti vezane za razvoj sustava upravljanja kvalitetom u visokom obrazovanju. Ured podnosi izvještaje o svom radu Odboru za osiguranje kvaliteta najmanje jednom godišnje.

Radi promovisanja politike i kulture kvaliteta studija, Univerzitet je organizovao radionice za studente (<http://web.ckm.ba/ba/odrzana-diskusija-na-temu-visoko-obrazovanje-u-bih/>), a i nastavno osoblje Univerziteta je sudjelovalo na stručnim seminarima i konferencijama (<http://web.ckm.ba/ba/univerzitet-modernih-znanosti-ckm-mostar-godisnjoj-konferenciji-strucnjaka-reformu-visokog-obrazovanja/>).

Jasno je da Univerzitet promoviše kulturu kvaliteta kako uspostavljanjem formalnih procedura koje su dostupne javnosti putem web sajta, tako i putem organizovanja posjeta radionicama i stručnim seminarima te kroz navedene primjere primjene u nastavnom i obrazovnom procesu premda nije potpuno jasno na koji je način sistem unutrašnjeg osiguranja kvaliteta pružio podršku upravljačkim i administrativnim procesima u praksi.

Ocjena za podkriterij 1.5: djelimično ispunjen

Preporuka za podkriterij 1.5: Imajući u vidu činjenicu da su uspostavljanje i provedba sistema osiguranja kvaliteta i stalno unaprjeđenje kvaliteta kontinuirane aktivnosti, potrebno je trajno raditi na njihovom unaprjeđenju. Komisija preporučuje da se dalji razvoj sistema unutrašnjeg osiguranja kvaliteta Univerziteta naročito fokusira na unaprjeđenje podrške istraživačkom radu akademskog osoblja i studenata u cilju ukupnog unaprjeđenja kvaliteta nastavnog procesa. Potrebno dodatno precizirati pokazatelje efikasnosti procesa unutrašnjeg osiguranja.

Kriterij 3.2.1.6 Visokoškolska ustanova ima strategiju za međunarodne aspekte rada koja je usklađena sa strategijom ustanove i u kojoj je dat pregled njenih međunarodnih aktivnosti kao što su međunarodni projekti, bilateralni sporazumi, zajednički programi, itd.

Univerzitet ima usvojenu i javno dostupnu Strategiju međunarodne saradnje (<http://ckm.ba/web/wpcontent/uploads/akreditacija/STRATEGIJA%20ZA%20MEDUANRODNU%20SURADNJU.pdf>), koju je usvojio Senat u oktobru 2017. godine, kao i Pravilnik o međunarodnoj razmjeni nastavnog i nenastavnog osoblja i studenata (<http://ckm.ba/web/wp-content/uploads/akreditacija/Pravilnik%20o%20medunarodnoj%20razmjeni%20nastavnog%20i%20nenastavnog%20osoblja%20i%20studenata%20%28%29.pdf>) usvojen u aprilu 2019. godine.

Strategija međunarodne saradnje i Pravilnik međunarodnoj razmjeni nastavnog i nenastavnog osoblja i studenata su usklađeni sa Strategijom razvoja Univerziteta. Strategija razvoja međunarodne saradnje definiše osam strateških ciljeva razvoja međunarodne saradnje kao i detaljnije pojašnjenje načina i odgovornosti za realizaciju tih ciljeva uz navođenje tijela za realizaciju pojedinih ciljeva. Međutim, kao što je to slučaj i sa Strategijom razvoja Univerziteta, ni Strategija razvoja međunarodne saradnje nema jasno precizirano razdoblje na koje se odnosi, niti precizirane indikatore uspješnosti realizacije definisanih strateških ciljeva razvoja međunarodne saradnje. Stoga Komisija preporučuje da se izvrši revizija Strategije razvoja međunarodne saradnje u smislu jasne definicije perioda za njenu realizaciju, kao i jasnog definisanja kriterija uspješnosti realizacije zacrtanih strateških ciljeva razvoja međunarodne saradnje, a sve u cilju stvaranja pretpostavki za periodičnu evaluaciju uspješnosti razvoja međunarodne saradnje Univerziteta.

Univerzitet ima i zvanično potpisane sporazume o međunarodnoj saradnji, a lista potpisanih sporazuma navedena je i dostupna javnosti putem web stranice Univerziteta (<http://web.ckm.ba/ba/o-nama/medunarodna-suranja/lista-suradnji/>). Na primjer, Univerzitet ima potpisan ugovor sa organizacijama IAESTE i AIESEC, kojima se promovišu i potiču aktuelni programi studentske razmjene koje nude ove studentske asocijacije. Diplomantica Rafaela Čuljak potvrdila je da joj je, u saradnji sa organizacijom IAESTE BiH, omogućen boravak i tromjesečna praksa na Tomas Bata University u Zlínu, Češka Republika. Međutim, ovaj boravak joj nije mogao biti priznat u vidu zvaničnih ECTS bodova jer u vrijeme dok je ona boravila na Univerzitetu u Češkoj (tokom 2018), nisu postojale pomenute procedure o razmjeni i priznavanju bodova na Univerzitetu CKM. U razgovoru sa predstavnicima menadžmenta, menadžment je potvrdio da su nakon toga, radi poboljšanja

međunarodne saradnje, usvojene neophodne zvanične procedure (npr. revizija Pravilnika o međunarodnoj razmjeni nastavnog i nenastavnog osoblja i studenata iz 2019.).

Od akademske 2014/2015, Univerzitet uključuje predstavnika međunarodne studentske organizacije AIESEC u Odbor za kvalitet Univerziteta radi poboljšanja i bolje promocije međunarodne studentske mobilnosti.

Evidentno je da je na Univerzitetu prisutna međunarodna saradnju u vidu posjeta i kraćih boravaka. Studenti Univerziteta CKM-a odlaze u stručne posjete, te prakse i boravke drugim univerzitetima (<http://web.ckm.ba/ba/studentica-nutricionizma-zdravlja-na-praksi-u-sloveniji/>); nastavno i nenastavno osoblje sa Univerziteta CKM gostovalo je na drugim institucijama (<http://web.ckm.ba/ba/prof-emer-dr-sc-zoran-trputec-odrzao-predavanje-na-univerzitetu-u-kolumbiji/>); nastavno osoblje sa drugih Univerziteta boravili su i držali predavanja studentima Univerziteta CKM (<http://web.ckm.ba/ba/profesor-alessandro-gentili-odrzao-predavanje-2/>, <http://web.ckm.ba/ba/svjetski-strucnjak-hardy-f-schloer-na-ckm-u/>), o čemu Univerzitet redovno objavljuje obavještenja na svojoj internetskoj stranici. Univerzitet je radio na promociji mobilnosti kako studenata tako i osoblja od 2015. do 2019. i potpisao veliki broj sporazuma o saradnji sa institucijama u okruženju.

Ocjena za podkriterij 1.6: znatno ispunjen

Preporuka Komisije za kriterij 1.6: Potrebno je unaprijediti međunarodnu saradnju u praksi kroz zajedničke programe i projekte i tu saradnju provesti kroz zvanične procedure koje bi omogućile priznavanje kvalifikacija i kredita, te raditi na ostvarenju svih ciljeva iz Strategije međunarodne saradnje.

Ocjena kriterija 1: znatno ispunjen

Preporuka Komisije za kriterij 1: Komisija preporučuje da se prilikom slijedeće revizije Strategije razvoja Univerziteta dodatno preciziraju osnova i uloga unutrašnjih i vanjskih zainteresiranih strana, da se javno dostupne verzije misije i vizije Univerziteta usaglase, da se jasno precizira vremenski okvir na koji se Strategija odnosi, te da se definišu jasni i mjerljivi strateških ciljevi, da se za svaki zvanični akt koji je Univerzitet donio precizira način usvajanja, da se postojeći sistem i aktivnosti za prikupljanje podataka na Univerzitetu, dosljedno i u kontinuitetu sprovode na svim organizacionim jedinicama (departmanima) Univerziteta i da se analize i prikazi podataka rade po studijskim programima, da se unaprijedi međunarodna saradnja u praksi kroz zajedničke programe i projekte i da se ta saradnja provede kroz zvanične procedure koje bi omogućile priznavanje kvalifikacija i kredita, te da se radi na ostvarenju svih ciljeva iz Strategije međunarodne saradnje.

3.2.2 Izrada i odobravanje programa

Kriterij 3.2.2.1 visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure za kreiranje i usvajanje studijskih programa koje su u skladu sa strategijom visokoškolske ustanove.

Na Univerzitetu postoje jasno definisane procedure za uvođenje novih studijskih programa, kao i procedure za evaluaciju, praćenje, te izmjene i dopune postojećih studijskih programa.

Procedure su definisane Pravilnikom o postupku predlaganja novih i izmjenama postojećih studijskih programa koji je u skladu sa Strategijom razvoja visokoškolske ustanove. Pravilnik je, prema propisanoj proceduri, usvojio Senat Univerziteta 2014. godine, a dostupan je na web stranici Univerziteta (<http://ckm.ba/web/wp-content/uploads/akreditacija/Pravilnik%20o%20postupku%20predlaganja%20novih%20i%20izmjene%20postoje%C4%87ih%20studijskih%20programa.pdf>). Visokoškolska ustanova periodično vrši analize studijskih programa, a rezultate koristi za njihovo unapređenje (npr. godišnji Izvještaj Departmana poslovnih resursa i resursa turizma za školsku 2017/2018. godinu).

Univerzitet CKM na 3 Departmana nudi studentima sljedećih 6 studijskih programa: Poslovni resursi, Resursi turizma, Sigurnosne studije, Prirodni resursi, Nutricionizam i zdravlje i Farmacija. Svi studijski programi, sem Farmacije, nude studij na sva tri ciklusa studija. Trajanje studija na studijskim programima je raspoređeno po sistemu 3+2+3 ili 4+1+3, dok je „Farmacija“ integrisani petogodišnji studijski program.

Uvidom u izvještaje koje je Univerzitet dostavio članovima Komisije tokom posjete, u toku akademske 2018/19. godine nastava se izvodila na pet studijskih programa. Ukupan broj aktivnih studenata na sva tri ciklusa studija u 2018/2019. je 151, od toga na studijskom programu Resursi turizma ukupno je upisan 21 student, na Poslovnim resursima 48 studenata, Sigurnosnim studijama 40 studenata, Nutricionizam i zdravlje 26 studenata, Farmacija - 16 studenata. Na studijskom programu Prirodni resursi nije bilo aktivnih studenata u školskoj 2018/2019. godini.

Međutim, uvidom u studijske programe koji se putem web stranice nude potencijalnim budućim studentima, stiže se slika da Univerzitet formalno nudi jako veliki broj različitih studijskih programa prvog, drugog i trećeg ciklusa studija. Tako Departman poslovnih resursa i resursa turizma (<http://web.ckm.ba/ba/departmani/poslovni-resursi-i-resursi-turizma/>) nudi osam preddiplomskih, osam diplomskih i tri doktorska studija kroz četiri smjera; Departman sigurnosnih studija (<http://web.ckm.ba/ba/departmani/sigurnosni-resursi/>) nudi 12 preddiplomskih, 12 diplomskih i pet doktorskih studija kroz šest smjerova; Departman prirodnih resursa, nutricionizma i zdravlja (<http://web.ckm.ba/ba/departmani/prirodni-resursi-nutricionizam-i-zdravlje/>) nudi šest preddiplomskih, osam diplomskih, jedan integrirani i jedan doktorski studij kroz pet smjerova.

Ocjena za podkriterij 2.1: znatno ispunjen

Preporuka za podkriterij 2.1: Komisija preporučuje da se, u cilju podizanja nivoa kvaliteta studija i lakšeg menadžmenta pojedinačnim studijskim programima, Univerzitet fokusira na manji broj studijskih programa i smjerova, kako prilikom definisanja tako i prilikom njihove realizacije i izvođenja. Komisija preporučuje da se radi na reviziji i dodatnom usklađivanju ponuđenih studijskih programa sa potrebama i zahtjevima tržišta rada.

Kriterij 3.2.2.2 Visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure kojima osigurava da su planirani ishodi učenja i korištenje sistema kredita izraženih kroz ECTS bodove u skladu sa važećim kvalifikacionim okvirom, da se primjenjuju na sve studijske programe, te da su predviđene prilike za sticanja znanja i vještina van ustanove.

Uvidom u dokumentaciju dostavljenu članovima Komisije (npr. važeći nastavni plan i program i silabusi predmeta za integrirani studijski program „Farmacija“), kao i neposrednim razgovorom tokom posjete, Komisija je zaključila da je studij na Univerzitetu kao i na svim njegovim organizacionim jedinicama, studijskim programima, predmetima i ciklusima studija u skladu sa Bolonjskim procesom i izražen kroz ECTS bodove. Završetkom školovanja na osnovnom studiju stiče se 180/240 ECTS, a opterećenje studenata je 60 ECTS po godini, odnosno 30 bodova po semestru. Silabusima predmeta određen je broj ECTS koje student stiče završetkom svakog predmeta.

Ocjena za podkriterij 2.2: znatno ispunjen

Preporuka za podkriterij 2.2: Komisija smatra da je potrebno revidirati postojeće silabuse u smislu jasne naznake nastavnih jedinica koje se obrađuju kroz teorijsku nastavu, te onih koje student usvaja kroz praktičnu nastavu, kao i preciziranja oblika izvođenja praktične nastave (laboratorijske vježbe, praktična nastava na terenu, rad na projektima i slično).

Ocjena kriterija 2: znatno ispunjen

Preporuka Komisije za kriterij 2: Komisija smatra da je potrebno revidirati postojeće silabuse u smislu jasne naznake nastavnih jedinica koje se obrađuju kroz teorijsku nastavu, te onih koje student usvaja kroz praktičnu nastavu, kao i preciziranja oblika izvođenja praktične nastave (laboratorijske vježbe, praktična nastava na terenu, rad na projektima i slično). Evidentno je da Ustanova radi na uspostavljanju saradnje sa drugim naučnim i stručnim institucijama u Hercegovačko-neretvanskom kantonu, BiH, regionu i zemljama EU ali je potrebno dodatno raditi na razvijanju procedura za osiguranje uslova za sticanje znanja i vještina van ustanove.

U svjetlu preporuke date za prethodni kriterij u vezi s kvantitativnim i kvalitativnim redefinisanjem spektra različitih studijskih programa koje Univerzitet nudi studentima, Komisija takođe preporučuje da se u cilju boljeg i jasnijeg informisanja, nazivi organizacionih jedinica usklade sa ostalim visokoškolskim ustanovama u BiH i regionu.

3.2.3 Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta

Kriterij 3.2.3.1 Visokoškolska ustanova primjenjuje procedure kojima se garantuje pravičan, transparentan i dosljedan način ocjenjivanja studenata i kojima se predviđa mogućnost žalbi studenata. Procedure su formalizovane i javno su dostupne.

Zvanični akti kojima se reguliše i propisuje način ocjenjivanja studenata na Univerzitetu su Statut Univerziteta (član 108. i član 109) (<http://web.ckm.ba/ba/opci-akti-i-pravilnici/statut-univerziteta/>), te Pravilnik o studiranju (članovi 48. i 49)

(<http://web.ckm.ba/ba/opci-akti-i-pravilnici/pravila-studiranja/>). Statutom je predviđen, a Pravilnikom o studiranju omogućen i preciznije utvrđen način i procedura žalbe studenata na ocjenjivanje. Pravilnikom su obuhvaćene različite situacije i oblici nezadovoljstva. Ukoliko nije zadovoljan postignutom ocjenom, student može tražiti da ispit ponovi pred predmetnim nastavnikom. Ukoliko nije zadovoljan načinom ocjenjivanja od strane profesora, student može u roku 48 sati od objavljivanja ocjene dobijene na ispitu, podnijeti žalbu dekanu i tražiti ponavljanje ispita pred komisijom. Voditelj departmana/dekan rješava žalbu u roku od 48 sati i imenuje tročlanu komisiju iz istog ili srodnog naučnog područja, te određuje vrijeme i mjesto polaganja ispita najkasnije u roku od pet dana od dana rješavanja žalbe. Predmetni nastavnik čijom ocjenom student nije bio zadovoljan može prisustvovati ispitu ali ne može postavljati pitanja niti ocjenjivati studenta. Ako je u pitanju pismeni ispit, on se ne ponavlja već komisija ponovo pregleda i ocjenjuje postojeći pismeni rad. Kod praktičnih ispita koji se ne mogu ponoviti, ponovno ocjenjivanje vrši se na osnovu postojećih izvještaja ili drugih vidova dokumentiranja polaganja ispita.

Navedenim procedurama omogućeno je studentima da se žale i na druge vidove nezadovoljstva, na primjer uslovima studija, kvalitetom studija i slično.

Studenti koji su prisustvovali sastanku sa Komisijom potvrdili su da su upoznati sa procedurama žalbi, ali da do sada nije bilo žalbi na ocjenjivanje kao ni primjene žalbenih procedura. To su potvrdili i predstavnici menadžmenta i nastavnog osoblja prilikom razgovora sa članovima Komisije.

Način ocjenjivanja za pojedine dijelove svakog predmeta ili nastavnih jedinica opisan je i u silabusima predmeta koji se studentima dostavljaju na početku semestra i koji su dostupni na *on-line* studentskom servisu putem sistema e-University. Međutim, uvidom u silabuse predmeta npr. integriranog studijskog programa „Farmacija“, utvrđeno je da su definisani samo relativni procentualni udjeli rezultata pojedinih provjera znanja i aktivnosti studenata u formiranju konačne ocjene iz nastavnih predmeta, ali takav relativni prikaz ne omogućava studentu jasan uvid u konkretan raspon (minimalno-maksimalno) bodova koji dobija prilikom konkretne provjere znanja ili druge nastavne aktivnosti. Identične primjedbe su i na studijskom programu Nutricionizam i zdravlje.

Komisija je utvrdila da ne postoji razvijen i jasno definisan sistem sankcionisanja plagijata prilikom ocjenjivanja studentskih radova.

Ocjena za podkriterij 3.1: potpuno ispunjen

Preporuka za podkriterij 3.1: Komisija preporučuje da se u cilju unaprjeđenja transparentnosti i objektivnosti ocjenjivanja u svim silabusima jasno iskaže minimalan i maksimalan broj bodova koji student može osvojiti tokom pohađanja nastave i provjere znanja iz svakog nastavnog predmeta, Takođe, Komisija preporučuje da se radi na unaprijeđenju sistema za sankcionisanje plagijata, na primjer kroz nabavku nekog od softvera za provjeru i zaštitu od plagijarizma (npr. za univerzitetske udžbenike, naučne radove, master radove, doktorske disertacije i dr.).

Kriterij 3.2.3.2 Visokoškolska ustanova podstiče aktivan angažman studenata u procesima upravljanja.

Univerzitet podstiče aktivan angažman studenata u procesima upravljanja. Studenti formiraju Studentsko vijeće iz koga se predlažu predstavnici u upravljačkim tijelima Univerziteta i koje zastupa interese studenata svih organizacionih jedinica (departmana) u sastavu Univerziteta. Studentsko vijeće je sastavljeno od predstavnika studenata sa svake godine za svaku organizacionu jedinicu. Predstavnik studenata se bira međusobnim glasanjem na period jedne akademske godine.

Predstavnici studenata se nalaze u organima upravljanja, tj. u Senatu Univerziteta, u Timu za samoevaluaciju, kao i u Odboru sa osiguranje kvaliteta. Ukupno je četiri studenta u organima upravljanja na Univerzitetu. Studenti u organima upravljanja na Univerzitetu su upoznati sa procedurama i Pravilnicima, te sistemom koji omogućava i reguliše njihovo učešće u procesu odlučivanja. Međutim, Statut Univerziteta (čl. 57) propisuje da najmanje 15% od ukupno 15 članova Senata Univerziteta čine studenti, što izračunom govori da studente u Senatu zastupa 2,25 studenata, što je neadekvatan način normiranja. Pored toga, u razgovoru sa studentima Univerziteta utvrđeno je da trenutno u Senatu studente zastupa svega jedan kolega.

Ocjena za podkriterij 3.2: potpuno ispunjen

Preporuka Komisije za podkriterij 3.2: Komisija preporučuje da se Statutom Univerziteta jasno propiše obavezan broj i struktura (prediplomski, diplomski, doktorski studiji) studenata – članova Senata, te da se propisane odredbe dosljedno provode u praksi.

Kriterij 3.2.3.3 Visokoškolska ustanova podstiče i osigurava međunarodnu mobilnost studenata i zaposlenih, te rukovodi sistemom za širenje njihovih iskustava i primjera dobre prakse.

Akti kojima se podstiče, osigurava i reguliše međunarodna mobilnost studenata i zaposlenih na Univerzitetu su Strategija međunarodne saradnje i Pravilnik o međunarodnoj razmjeni nastavnog i nenastavnog osoblja i studenata. Ovim aktima se omogućava i upravlja međuinstitucijska saradnja i promoviše mobilnost studenata, akademskog i administrativnog osoblja na Univerzitetu. Pravilnikom o međunarodnoj razmjeni nastavnog i nenastavnog osoblja i studenata iz 2019. godine, definisana je formalna procedura za priznavanje kredita po obavljenoj praksi ili pohađanju nastave na drugim institucijama.

Na osnovu dostavljenih izvještaja, lista potpisanih sporazuma, te liste aktivnosti na polju međunarodne saradnje koje je Univerzitet dostavio Komisiji na uvid, može se zaključiti da postoji dobra praksa po pitanju međunarodne studentske mobilnosti i mobilnosti zaposlenih na Univerzitetu u vidu gostovanja i kraćih boravaka. Međutim, gotovo sve skupine sagovornika intervjuisanih tokom posjete su naglasile da je izostanak akreditacije Univerziteta bio glavna prepreka aplikaciji Univerziteta na prepoznatljive oficijelne programe razmjene studenata i nastavnog osoblja, kao što je npr. Erasmus+, ili čak realizaciji planiranih bilateralnih sporazuma o razmjeni studenata i nastavnog osoblja s drugim inostranim visokoškolskim institucijama.

Ocjena podkriterija 3.3: djelimično ispunjen

Preporuka Komisije za podkriterij 3.3: Komisija preporučuje da Univerzitet počne primjenjivati u praksi postojeće procedure za priznavanju kredita stečenih van ustanove, odnosno procedure kojima je regulisana podrška mobilnosti studenata i nastavnika te da prati njihovu primjenu i sukladno tome uvode poboljšanja.

Ocjena kriterija 3: znatno ispunjen

Preporuka Komisije za kriterij 3: Komisija preporučuje da se nastavi sa praksom podsticanja studenata i nastavnog osoblja na mobilnost u cilju daljeg napredovanja i usavršavanja, te da se postojeća procedura o priznavanju kredita stečenih van ustanove počne primjenjivati u praksi. Takođe, Komisija preporučuje da se u narednom periodu Univerzitet fokusira na kvantitativno i kvalitativno unaprjeđenje međunarodne razmjene studenata i nastavnog osoblja svih organizacionih jedinica (departmana), da se prati primjenu ovih procedura i sukladno tome uvode poboljšanja.

3.2.4 Opis i napredovanje studenata, priznavanje i certificiranje

Kriterij 3.2.4.1 Visokoškolska ustanova osigurava adekvatne uslove i pruža podršku akademskom napredovanju studenata, osiguravajući jednake mogućnosti.

Uslovi upisa i napredovanja studenata na Univerzitetu modernih znanosti – CKM, Mostar regulisani su Statutom i Pravilnikom o studiranju. Ovi akti definišu procedure koje osiguravaju jednake uslove za napredovanje svih studenata, a dostupni su javnosti, studentima i zaposlenima na internetskoj stranici Univerziteta.

Studentima s invaliditetom omogućen je pristup zgradi, a sistem *e-University* omogućava svim studentima pristup nastavnim materijalima bez obzira na fizičku lokaciju studenta.

Univerzitet ima razvijen sistem za kontinuirano prikupljanje podataka i analizu uspjeha studenata na nivou studijskog programa, odnosno pravi analizu prolaznosti. Na osnovu ovih podataka, zajedno sa rezultatima anketa i mišljenja studenata i nastavnog osoblja koji se uzimaju na kraju svakog semestra, daju se mjere i preporuke za unaprjeđenje, koje se uvrštavaju u izvještaje o radu svake organizacione jedinice Univerziteta.

Ocjena podkriterija 4.1: potpuno ispunjen

Preporuka Komisije za podkriterij 4.1: Raditi na upisu većeg broja studenata s obzirom na postojeće resurse.

Kriterij 3.2.4.2 Visokoškolska ustanova ima uspostavljen sistem za priznavanje kvalifikacija i perioda studiranja u skladu sa Lisabonskom konvencijom o priznavanju kvalifikacija, te prethodnog učenja.

Pravilnikom o studiranju (član 51) opisana je formalna procedura priznavanja ispita položenih na drugim visokoškolskim ustanovama i omogućen prepis studenata sa jedne na drugu visokoškolsku ustanovu. Pored toga, Univerzitet posjeduje i Pravilnik o akademskom priznavanju visokoškolskih kvalifikacija, dostupan na <http://ckm.ba/web/wp->

content/uploads/akreditacija/Pravilnik%20o%20akademskom%20priznavanju.pdf. Pravilnik je usvojio Senat na sjednici 25. marta 2019. U članu 2, stav 3 ovog Pravilnika navodi se da je pravilnik usklađen sa Lisabonskom konvencijom o priznavanju kvalifikacija o visokom obrazovanju u evropskoj regiji, što su potvrdili i predstavnici menadžmenta tokom razgovora sa članovima Komisije, a u članu 10 opisan je proces priznavanja prethodnog obrazovanja, provjere vjerodostojnosti podataka, isprava i stručne provjere prethodnog obrazovanja, kako je to predviđeno Lisabonskom konvencijom.

U razgovoru sa predstavnicima studenata, Komisija je imala priliku razgovarati sa studenticom na studijskom programu „Farmacija“ koja se procedurom priznavanja predmeta prepisala sa drugog sveučilišta iz Mostara na Univerzitet CKM.

Procedura priznavanja bodova stečenih u okviru međunarodnih razmjena je urađena tek 2019. i nije bilo primjera njene primjene.

Ocjena podkriterija 4.2: potpuno ispunjen .

Kriterij 3.2.4.3 Visokoškolska ustanova pravovremeno studentima obezbjeđuje potvrdu/uvjerenje o diplomiranju, uključujući dodatak diplomi.

Pravilnikom o studiranju kao i Pravilnikom o sadržaju diploma i dopunskih isprava o studiju iz 2014. godine, na Univerzitetu je propisana procedura izdavanja potvrde o diplomiranju. Nakon uspješno odbranjenog završnog diplomskog rada, studentu se izdaje diploma i dopunska isprava o završenom studiju (dodatak diplomi), a njihov sadržaj je određen Pravilnikom o sadržaju diploma i dopunskih isprava o studiju. Forma dodatka diplomi predočena je članovima Komisije u elektronskom obliku prilikom prezentacije e-University sistema tokom razgovora sa predstavnicima IT sektora.

Studentima se izdaju uvjerenja o završetku studija prije dodjele diplome, a upute o tome kako dobiti uvjerenje o studiranju, studentima su dostupne na web stranici Univerziteta (na stranici Često postavljena pitanja).

Ocjena podkriterija 4.3: potpuno ispunjen

Ocjena kriterija 4: potpuno ispunjen.

Preporuka Komisije za kriterij 4: Komisija preporučuje uspostavljanje savjetodavnog sistema za studente tokom studija na prvom ciklusu kroz mentorstvo. Komisija takođe preporučuje da se radi na upisu većeg broja studenata, jer je uočen relativno mali broj trenutno upisanih studenata na svim studijskim programima u odnosu na postojeće resurse za učenje.

3.2.5 Nastavno osoblje

Kriterij 3.2.5.1 Visokoškolska ustanova zapošljava dovoljan broj akademskog osoblja.

Na zahtjev Komisije, Univerzitet je članovima Komisije dostavio izvještaje o strukturi zaposlenog nastavnog osoblja i njihovom opterećenju za sve studijske programe na Univerzitetu. Uvidom u izvještaje kao i u spisak zaposlenog nastavnog osoblja na sajtu Univerziteta, može vidjeti da je akademsko osoblje tokom školske 2018/2019. godine činilo 50 zaposlenih: 22 zaposlenih u stalnom radnom odnosu i 28 nastavnika po ugovoru o djelu. Od ukupnog broja zaposlenih koji su u stalnom radnom odnosu, dva su redovna profesora, deset docenata, osam viših asistenata, jedan asistent i jedan lektor. Pored toga, Univerzitet upošljava 28 nastavnika po ugovoru o djelu. Od toga su dva redovna profesora emeritusa, pet redovnih profesora, tri vanredna profesora, petnaest docenata i tri viša asistenta.

Na organizacionoj jedinici Departmanu poslovnih resursa i resursa turizma ukupno je zaposleno 25 nastavnika i saradnika (12 po ugovoru o djelu i 13 stalno zaposlenih), dok je na Departmanu za prirodne resurse, nutricionizam i zdravlje, studijski program Nutricionizam i zdravlje, I i II ciklus studija 28 zaposlenih nastavnika (11 po ugovoru o djelu i 17 stalno zaposlenih), III ciklus studija 6 zaposlenih nastavnika (5 po ugovoru o djelu i 1 stalno zaposleni), studijski program Farmacija 15 zaposlenih nastavnika (8 po ugovoru o djelu i 7 stalno zaposlenih) i na Departmanu za sigurnosne studije, na studijskom programu Sigurnosne studije 26 zaposlenih nastavnika (18 po ugovoru o djelu i 8 stalno zaposlenih).

Omjer sudenata i nastavnika po studijskim programima i smjerovima je sljedeći: na studijskom smjeru Poslovni menadžment, na prvom i drugom ciklusu studija, je 1.32 (ima 25 studenata i 19 nastavnika), na studijskom smjeru Poslovna informatika, za prvi i drugi ciklus studija, omjer je 0.26 (5 studenata i 19 nastavnika), Računovodstvo i revizija, I i II ciklus studija 0.36 (8 studenata i 22 nastavnika), Turizam i hotelijerstvo, I i II ciklus studija 1 (21 student i 21 zaposleni), na studijskom programu Nutricionizam i zdravlje, prvi i drugi ciklus studija, 0.82 (23 studenta i 28 nastavnika), na studijskom programu Farmacija 1.06 (16 studenata i 15 nastavnika), studijski smjer Kriminalističko-policijske studije, prvi i drugi ciklus, 0.47 (10 studenata i 21 nastavnika) i na studijskom smjeru Kriminologija i socijalni rad, prvi i drugi ciklus, 0.5 (tri studenta i šest nastavnika). Za treće cikluse studija na studijskim smjerovima na kojima se izvodi nastava, ovaj omjer je manji od jedan.

Sedmično satno opterećenje časovima nastave pojedinih nastavnika i saradnika na Univerzitetu CKM dato u izvještajima koje su članovi Komisije dobili tokom posjete, u skladu je sa važećim standardima i normativima (Član 14. Uredbe o kriterijima, standardima i normativima u visokom obrazovanju ("Službene Novine HNK", 07/12)).

Ocjena podkriterija 5.1: potpuno ispunjen

Preporuka za podkriterij 5.1: S obzirom na broj spoljnih saradnika, odnosno nastavnog osoblja zaposlenog po ugovoru o djelu i kadra koji je raspoređen na više departmana, odnosno studijskih programa, preporučuje se da Univerzitet dodatno radi na dugoročnoj politici zapošljavanja nastavnog kadra s ciljem poboljšanja omjera redovno zaposlenih prema vanredno uposlenom nastavnom osoblju.

Kriterij 3.2.5.2 Visokoškolska ustanova priprema plan zapošljavanja i planiranje razvoja karijere, u skladu sa analizom koja se redovno provodi.

Pravilnikom o znanstvenom i stručnom osposobljavanju i usavršavanju kadrova iz 2018. Univerzitet utvrđuje sistem i plan naučnog i stručnog osposobljavanja i usavršavanja vlastitih kadrova. U Pravilniku je opisana procedura za prijavu i odobravanje zahtjeva za stručno usavršavanje.

U toku razgovora, Komisiji je potvrđeno da Visokoškolska ustanova ima sistem kojim vrši analizu akademskog osoblja s obzirom na realiziranu nastavu, broj angažovanih nastavnika i saradnika, pol, starost, staž, zvanje, omjeru broja stalno zaposlenih i spoljnih saradnika, omjeru broja nastavnika/student i slično, a u Samoevaluacionom izvještaju Univerzitet je naveo da plan o zapošljavanju osoblja pravi dvogodišnje. Univerzitet ima znatan broj vlastitog mladog kadra među nastavnim osobljem.

Ocjena podkriterija 5.2: znatno ispunjen

Preporuka za podkriterij 5.2: Usavršavanje i napredovanje nastavnog i istraživačkog osoblja treba biti stalna i prioritetna briga Univerziteta, te jasno definisan i mjerljiv strateški cilj Univerziteta zato poseban fokus treba usmjeriti na razvoj vještina zaposlenih na naučnom i stručnom području i napredovanje zaposlenih.

Kriterij 3.2.5.3 Visokoškolska ustanova primjenjuje pravične i transparentne procese i procedure kod zapošljavanja i unapređenja zaposlenih. Procedure su utvrđene unaprijed, javno su dostupne i usklađene su sa važećim zakonskim propisima. Članovi u sastavu komisije za izbor u zvanje akademskog osoblja su kompetentni u datoj naučnoj/umjetničkoj oblasti (poljima i granama) u kojoj kandidat traži izbor u zvanje.

Univerzitet ima definisanu, usvojenu i javno dostupnu proceduru za izbor akademskog osoblja. Ona je određena Pravilnikom o minimalnim uvjetima u postupku izbora u znanstveno nastavna zvanja iz 2014. godine (<http://ckm.ba/web/wp-content/uploads/akreditacija/PRAVILNIK%20O%20ZNANSTVENOM%20I%20STRUCNOM%20OSPOSOBLJAVANJU%20I%20USAVRSAVANJU%20KADROVA.pdf>). Univerzitet ima i Pravilnik o postupku izbora i pravima profesora emeritusa (<http://ckm.ba/web/wp-content/uploads/akreditacija/Pravilnik%20o%20postupku%20izbora%20i%20pravima%20profesora%20emeritusa%20na%20Univerzitetu%20modernih%20znarnosti%20%E2%80%93%20CKM,%20Mostar.pdf>).

Pravilnikom o minimalnim uslovima u postupku izbora u naučno-nastavna zvanja koja Univerzitet dodjeljuje definisani su uslovi za izbor u naučno-nastavna zvanja, propisan sastav Komisije za izbor, te opisani postupci izbora u naučno-nastavna zvanja (od konkursa za izbor akademskog osoblja koji se objavljuje na web - sajtu Univerziteta do imenovanja komisije za izbor u zvanje i ostalo), kao i žalbene procedure. Pravilnikom su propisana i naučna zvanja na koja se mogu birati nastavnici na Univerzitetu: asistent, viši asistent, lektor, docent, izvanredni profesor i redovni profesor.

Procedura za izbor u više zvanje podrazumijeva najmanje dva člana komisije iz iste ili srodnih oblasti na koju se kandidat bira. Kao primjer dostavljena je dokumentacija iz 2016. godine

za izbor četiri saradnika u zvanje asistent/viši asistent za naučno područje biotehničkih znanosti, kao i dokumentacija o izboru asistentice pripravnice Selme Razić na područje biotehničkih znanosti. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju Komisija je utvrdila da je u sastavu tročlane Komisije za izbor samo jedan član (prof.dr. Matić) bio iz iste naučne oblasti, dok su ostala dva iz medicinskih znanosti i kineziologije, a što nije u skladu s čl. 12 Pravilnika koji kaže da većina članova Komisije mora biti iz nastavnog predmeta ili užeg znanstvenog područja na koje se kandidat bira, a ostali mogu biti iz srodnog znanstvenog područja. Pored toga, Pravilnik ne reguliše sukob interesa članova Komisije za izbor.

Ocjena podkriterija 5.3: znatno ispunjen

Preporuka za podkriterij 5.3: Komisija preporučuje da se obezbijedi striktno poštivanje postojećih zakonskih i internih akata koji tretiraju izbor i napredovanje akademskog osoblja. Zahtjev da uslov za izbor trebaju biti radovi citirani u referalnim bazama naučnih podataka treba postupno uvoditi kao bezuslovan kriterij izbora, bez obzira na to što to propisi (za sada) ne predviđaju.

Kriterij 3.2.5.4 Visokoškolska ustanova pruža prilike za profesionalni razvoj svih svojih zaposlenih, te ih podstiče da te prilike iskoriste.

Politika usavršavanja nastavnog kadra u vidu stručnog, naučnog i umjetničkog usavršavanja osoblja predviđena je Statutom Univerziteta (član 77.) i Pravilnikom o naučnom i stručnom osposobljavanju i usavršavanju kadrova. Ovim aktima je predviđeno da se akademskom osoblju, poslije jedne godine provedene u nastavi na Univerzitetu, može odobriti plaćeni dopust u trajanju do dva semestra radi stručnog, odnosno, umjetničkog usavršavanja. Pored toga, Statutom je utvrđeno u kojim slučajevima se akademskom osoblju zaposlenom na Univerzitetu može odobriti neplaćeni dopust, u trajanju do jedne godine.

U razgovoru sa predstavnicima Univerziteta, zaključeno je da ne postoje organizovani odlasci nastavnika i saradnika na studijske boravake ili programe usavršavanja u inostranstvu ili okruženju, ali je Univerzitet organizovao stručne, naučne i umjetničke skupove, kongrese, seminare, radionice i sl u period od 2014. do 2019. Univerzitet je članovima Komisije dostavio izvještaj o učešću osoblja sa Departmana poslovnih resursa i resursa turizma na konferencijama i seminarima za period 2015-2017, kao što su učešća na: konferenciji Ekonomski forum 2016. godine, stručnoj obuci Program finasiranja projekata smanjenja potrošnje energije i korištenja obnovljivih izvora energije kao mjere energijske efikasnosti u jvnom i privatnom sektou kroz Revolving Fond 2017, BETAPITCH International Startup Competition 2017 (gdje je ako patner u organizaciji događaj Univerzitet učestvovao i 2018), konferenciji Youth Speak Forum 2017, konferenciji Sub-regional Seminar on Intellectual Property Policies in Universities and Research Institutes 2016, stručnoj konferenciji Sfera 2016. U izvještaju o radu Departmana prirodnih resursra, nutricionizma i zdravlja za period 2014. do 2018. godine, navedeno je da je Departman bio organizator nekoliko stručnih događaja i seminara, kao što su: okrugli stol na temu: „Holistički pristup zdravlju“ 2017 sa Teom Novo, predavanje prim. dr. Adisa Muslibegovića, interniste, subspecijaliste kardiologa, koji je kao gost predavač održao predavanje na temu: “Isхранa pacijenata nakon infarkta srca” 2018, i slično. U izvještaju o radu Departmana sigurnosnih studija za školsku 2017/18. godinu navedneo je da je Departman organizovao konferenciju

MASTA 2017 nakon čega je publiciran Zbornik radova sa ovog naučnog skupa na kome je osoblje Univerziteta prezentovalo svoja naučna istraživanja.

Takođe, Univerzitet je članovima Komisije dostavio listu aktivnosti na polju međunarodne saradnje od 2014. do 2019. godine. Od ukupno 48 navedenih aktivnosti, 6 je implementirano tokom školske 2018/19. godine (1. Gostujuće predavanje profesor Alessandra Gentilija iz Italije na temu „Uzgoj u poljoprivredi na prirodan način“ 2019, 2. Hardy F. Scholer, svjetski stručnjak za podatke, dizajner sistema i konsultant za strategije, održao je predavanje na temu Big Data i donošenje odluka, 2018, 3. Studentica Rafalea Čuljak bila na tromjesečnoj praksi na Tomas Bata University u Zlinu, Češka Republika 2018, 4. Univerzitet partner u organizaciji konferencije Mostar MOON 2019, 5. Profesor emeritus dr.sc. Zoran Trputec održao predavanje studentima Univerziteta Libre, Socorro, Kolumbija, 2019, 6. Studentica Ivana Marić bila na dvomjesečnoj praksi „Globalna škola preduzetništva“ na Ekonomskom fakultetu u Beogradu 2019).

Ocjena podkriterija 5.4: znatno ispunjen

Preporuka Komisije za podkriterij 5.4: Ustanova treba još snažnije podsticati međunarodnu razmjenu nastavnog osoblja, što je već elaborirano kod zadovoljenja kriterija br. 3.2.3.3 a menadžment Univerziteta treba stimulirati nastavno osoblje na učešće u organizaciji međunarodnih skupova pri čemu Komisija ukazuje na činjenicu da „međunarodni“ nisu svi skupovi izvan BiH, odnosno na jezičnom području bivše države, već skupovi koje organizuju međunarodna naučna udruženja bez obzira na to na čijem se teritoriju odvijaju.

Kriterij 3.2.5.5 Visokoškolska ustanova akademskom osoblju pruža adekvatne uslove za aktivan angažman u oblasti istraživačkog rada.

Visokoškolska ustanova je uz Samoevaluacioni izvještaj dostavila evidenciju objavljenih radova vlastitog nastavnog osoblja. Univerzitet izdaje elektronski časopis C=KM² za znanstvena i stručna pitanja, ISSN: 2490-2411 (<http://casopis.ckm.ba/>). Aktuelni je br. 3 iz 2018. godine. Prema navodima Pravilnika o časopisu (<http://ckm.ba/casopis/wp-content/uploads/2016/uputstva/Pravilnik%20o%20casopisu.pdf>), odabir radova za publikaciju se vrši na osnovu peer-review procesa. Međutim, časopis nije indeksiran niti u jednoj bazi naučnih časopisa.

U Izvještaju se navodi Institut za društvene, prirodne i biotehničke znanosti kao organizaciona jedinica Univerziteta. Takođe, spominje se i Pravilnik o znanstveno-istraživačkoj djelatnosti i radu Instituta. Pomenutom Pravilniku se više ne može pristupiti preko web stranice Univerziteta, a ni informacije o Institutu nisu dostupne na web stranici.

Evidentno je i nesporno da visokoškolska ustanova podstiče osoblje na učešće na naučnim skupovima i u istraživačkom radu, ali na Univerzitetu ne postoji analiza sredstava koja bi se koristila u svrhu obezbjeđenja naučno-istraživačkog rada u drugim Institucijama u BiH, regionu i zemljama EU kako bi svoje naučno istraživačke radove objavili u odgovarajućoj bazi podataka ili indeksiranim časopisima.

Ocjena podkriterija 5.5: znatno ispunjen

Preporuka Komisije za podkriterij 5.5: Napraviti analizu sredstava koja bi se koristila u svrhu obezbjeđenja naučno-istraživačkog rada u drugim Institucijama u BiH, regionu i zemljama EU.

Ocjena kriterija 5: znatno ispunjen

Preporuka Komisije za kriterij 5: Univerzitet treba više podsticati nastavno osoblje da objavljuju naučno-istraživačke radove u časopisima koji se nalaze u relevantnim bazama podataka, te paralelno i kontinuirano unaprjeđivati međunarodnu prepoznatljivost vlastitog naučno-stručnog časopisa. Pored toga, nastavnom osoblju treba omogućiti naučno-istraživački rad u drugim Institucijama u BiH, regionu i zemljama EU. Potrebno je dodatno raditi na dugoročnoj politici zapošljavanja nastavnog kadra, te poštovati procedure za izbore u zvanja.

3.2.6 Resursi za učenje i podrška studentima

Kriterij 3.2.6.1 Visokoškolska ustanova ima dovoljno resursa (učionice, laboratorije i laboratorijska oprema, računari, pojedinačni i grupni prostori za učenje, itd.) i uslova za kompletno osoblje i sve studente.

Tokom posjete Komisija je obišla zgradu Univerziteta, prostorije za izvođenje nastave, laboratorijske, uredske i bibliotečke prostorije. Zgrada koju Univerzitet trenutno koristi za izvođenje nastavno-naučnog procesa je površine 667,15m², od čega je 330m² raspoloživog prostora za izvođenje nastave što ukupno čini preko 3m² po studentu. Univerzitet je, takođe, dostavio dokaze da saradnjom sa drugim lokalnim institucijama osigurava prostor za izvođenje praktične nastave iz pojedinih naučnih oblasti za sve cikluse studija. Na primjer, za studijske programe Prirodni resursi, Nutricionizam i zdravlje i Farmacija sa Departmana za Prirodne resurse, nutricionizam i zdravlje, praksa se obavljala u sljedećim ustanovama: Restoranu Evropa, Eko Jasmina, Arena Sport Centru, Eurostingu, Vrčiću Radobolja, Menzi UWC i Kantonalnoj bolnici dr. Safet Mujić iz Mostara, zatim Velelabu Mostar, Federalnom Agromediteranskom zavodu Mostar i Opštoj bolnici Nevesinje, dok se na studijskim programima Resursi turizma i Poslovni resursi, praksa obavljala u: Hotelu Mepas, Hotelu Mostar Resort, Lasta Travel, Stari most Travel, Fortuna Turs i drugi, studjski program Sber Banka, SPARK poslovni park, Sparkasse banka, Adriatic osiguranje, Bosna sunce osiguranje, Croatia Mostar i dr.

Organizacione jedinice na Univerzitetu imaju ukupno 115 sjedećih mjesta za studente, što predstavlja veći broj mjesta, od trenutnog broja studenata.

Osim za studente, i za akademsko i administrativno osoblje osigurani su adekvatni prostorni resursi (u prosjeku oko dva nastavnika u jednom nastavnom uredu). Pored toga, CKM obezbjeđuje prostorije za Studentsko Vijeće, čitaonicu i druge prostorije. Sve prostorije u zgradi su opremljene internetskim vezama.

Univerzitet prikuplja podatke o mišljenju studenata o fizičkim resursima i lokaciji zgrade pomoću anketa. Na osnovu planova za buduća ulaganja i poboljšanje fizičkih resursa, predstavljenih Komisiji tokom posjete, Komisija zaključuje da se ti podaci koriste za poboljšanje kvalitete nastave na Univerzitetu.

Uvidom u trenutno stanje te uzimanjem u obzir optimum propisan od strane nadležnog ministarstva, Komisija je konstatovala da Univerzitet osigurava dovoljno resursa za osoblje i upisane studente.

Ocjena podkriterija 6.1: znatno ispunjen

Preporuka za podkriterij 6.1: Komisija preporučuje da se radi na daljem unaprjeđenju materijalno-tehničkih resursa za kvalitetnije izvođenje praktične nastave i sticanja praktičnih vještina studenata (na primjer, opremanje laboratorija za nastavne predmete iz sfere medicinskih nauka na studijskim programima „Nutricionizam i zdravlje“ i „Farmacija“).

Kriterij 3.2.6.2 Visokoškolska ustanova ima biblioteku opremljenu adekvatnim brojem bibliotečkih resursa u štampanom i elektronskom obliku i odgovarajući prostor i opremu za korišćenje bibliotečkih usluga i za akademsko osoblje i za studente.

Posjetom Univerzitetu utvrđeno je da on posjeduje adekvatne i kvalitetne bibliotečke resurse, kao i prostor čitaonice. Biblioteku vodi osoba koja uz pomoć postojećeg programa osigurava studentima i zaposlenima dostupnost bibliotečkih resursa. Postojeći informacioni sistem osigurava studentima i akademskom osoblju dostupnost bibliotečkih izvora u elektronskom obliku. Na osnovu razgovora sa studentima, zaključeno je da su studenti zadovoljni dostupnošću i količinom literature za svaki kolegij – predmet.

Biblioteka je otvorena svakim radnim danom od 9,30 do 12 sati, a za to vrijeme studenti mogu koristiti bibliotečke jedinice namijenjene za čitaonicu. Na osnovu izvještaja koje je komisija dobila od Univerziteta na zahtjev, može se zaključiti da biblioteka posjeduje ukupno 5.512 štampanih bibliotečkih jedinica, od toga za studijski program Resursi turizma ukupno 840, Poslovni resursi – 1682, Sigurnosne studije – 1696, Prirodni resursi – 561, Nutricionizam i zdravlje – 453, Farmacija 280. Osim toga, biblioteka posjeduje veliki broj elektronskih izvora. Članovima Komisije je potvrđeno od strane studenata i nastavnog osoblja da se svi potrebni materijali, kao i dodatna literatura, za svaki predmet na svakom studijskom programu, obezbjeđuju elektronski i da su dostupni na *e-University* sistemu.

Univerzitet obezbjeđuje studentima pristup naučnim i stručnim časopisima, a pored toga, na svojoj internetskoj stranici upućuje studente na korištenje pojedinih *open source online* baza za korištenje akademske literature (<http://web.ckm.ba/ba/e-biblioteka/>).

Univerzitet obezbjeđuje fond za unaprjeđenje biblioteke, a prema informacijama dobijenim od osoblja biblioteke, studenti preferiraju korištenje elektronskih literaturnih jedinica u odnosu na printana izdanja.

Ocjena podkriterija 6.2: potpuno ispunjen

Preporuka za podkriterij 6.2: Treba raditi na dodatnom obezbjeđenju pristupa relevantnim bazama naučnih radova sa omogućenim punim pristupom naučnim radovima.

Kriterij 3.2.6.3 Visokoškolska ustanova sistematski i djelotvorno planira, koristi i provjerava svoje resurse, u skladu sa strateškim planom.

Iz Samoevaluacionog izvještaja jasno je da Univerzitet sistematski planira ulaganje u resurse za učenje. U Samoevaluacionom izvještaju navedeno je da je Upravno Vijeće UNIVERZITETA MODERNIH ZNANOSTI – CKM, Mostar je na IV redovnoj sjednici usvojilo Poslovni plan i plan finansijskog ulaganja za razdoblje 2015–2019. godinu, kojim se planira ulaganje finansijskih sredstava u poboljšanje prostorno-fizičkih resursa za svaku akademsku godinu obuhvaćenu navedenim planom. U toku razgovora sa predstavnicima menadžmenta kao i osnivačima, članovima Komisije pruženi su dokazi da je urađen projekat i planirana kupovina zemljišta na novoj – poznatoj lokaciji gdje bi se izgradio univerzitetski centar sa novim zgradama i pomoćnim objektima. Navedena ulaganja bi, prema riječima osnivača, dijelom bila izdvojena iz vlastitih sredstava, a dijelom finansirana iz kredita, a što bi u konačnici rezultiralo više nego dovoljnom količinom korisnog fizičkog prostora za Univerzitet i njegove organizacione jedinice.

Ocjena podkriterija 6.3: znatno ispunjen

Preporuka za podkriterij 6.3: Visokoškolska ustanova bi trebala ažurirati plan ulaganja finansijskih sredstava.

Kriterij 3.2.6.4 Visokoškolska ustanova zapošljava dovoljan broj administrativnog i pomoćnog osoblja.

Kvalitet rada stručno-administrativnih službi na Univerzitetu definisan je Pravilnikom za osiguranje kvalitete i metode samovrednovanja. Evaluacija se provodi prema: broju zaposlenih u administraciji u odnosu na broj studenata, broju žalbi studenata, broju uspostavljenih pisanih procedura, upitniku o zadovoljstvu studenata, prosječnom vremenu za ispunjavanje zahtjeva studenata, načinima/postupcima koji se koriste za administrativno osoblje koje nije dostiglo prihvatljivu razinu kvalitete, prema ažuriranosti evidencije sadašnjih i bivših studenata. Evaluacija se provodi najmanje jednom godišnje.

U razgovoru sa predstavnicima studentske službe Komisiji je potvrđeno da su studenti, sudeći prema rezultatima ankete, zadovoljni radom administrativnih službi na Univerzitetu. Komisija je konstatovala da su rezultati anketa urađeni na malom broju studenata.

Visokoškolska ustanova zapošljava jednog pravnika, dvije osobe u studentskoj službi i jednu u biblioteci što u odnosu na 151 aktivnog studenta u tekućoj školskoj godini, zadovoljava propise iz člana 15 Uredbe o kriterijima, standardima i normativima u visokom obrazovanju ("Službene Novine HNK", 07/12).

Ocjena podkriterija 6.4: potpuno ispunjen

Preporuka Komisije za podkriterij 6.4: Potrebno je obezbijediti veći broj učesnika u anketama.

Kriterij 3.2.6.5 Visokoškolska ustanova ima adekvatne procedure i resurse za provođenje svoje strategije za međunarodne aspekte rada.

U razgovorima sa predstavnicima Univerziteta i uvidom u dokumente, Komisija je zaključila da Univerzitet ima procedure i obezbjeđuje resurse za provođenje svoje strategije za međunarodne aspekte rada, ali, kako navode, ozbiljnije aktivnosti sa drugim inozemnim institucijama zahtijevaju akreditaciju ustanove.

Ocjena podkriterija 6.5: potpuno ispunjen

Ocjena kriterija 6: znatno ispunjen

Preporuka Komisije za kriterij 6: Raditi na daljem unaprjeđenju materijalno-tehničkih resursa za kvalitetnije izvođenje praktične nastave, naročito za nastavne predmete iz sfere medicinskih nauka. Komisija preporučuje i da se obezbijedi reprezentativan uzorak ispitanika na anketama, tj. veći broj studenata koji popunjavaju ankete po pitanju zadovoljstva radom administrativnog osoblja i obrazovnih resursa. Treba planirati i izdvojiti posebna sredstva za naučno-umjetničko i stručno usavršavanje akademskog osoblja i podršku osoblju za učešće u naučno-istraživačkim i drugim projektima. Primjenu ovih sredstava treba redovno analizirati, a analize zajedno sa prijedlozima za unaprjeđenje treba učiniti dostupnim javnosti.

3.2.7 Upravljanje informacijama

Kriterij 3.2.7.1 Visokoškolska ustanova koristi informacione sisteme u cilju prikupljanja, analiziranja i korištenja informacija radi djelotvornosti i unapređenja nastavnog procesa, istraživačkog rada/razvoja umjetnosti, doprinosa razvoju društva, upravljačkih i administrativnih djelatnosti.

U svom objektu, Univerzitet ima jedinstvenu računarsku mrežu povezanu na internet. Povezivanje računara na internet vrši se UTP kablovima ili bežičnom tehnologijom. Bežične mreže su zaštićene lozinkama u cilju povećanja sigurnosti.

Univerzitet ima i svoj web-domen koji je uključen u adrese elektronske pošte zaposlenika i *e-mail* adrese službi Univerziteta. Web stranica je bazirana na *open source Wordpress CMS-u*, a *web hosting* i *e-mail server* obezbjeđuje kompanija *Globalhost d.o.o.*

Univerzitet takođe ima potpisan ugovor sa firmom BreakPoint koja je za Univerzitet obezbijedila sistem *e-University*, pomoću kog se izvodi *online* nastava i prikupljaju podaci o nastavnom procesu, nastavnicima, studentima, prolaznosti i vode *online* ankete. U toku razgovora sa predstavnicima IT sektora, Komisiji je predočen sistem *e-University* i objašnjeno kako on funkcioniše. Komisiji je demonstrirano kako sistem *e-University* služi za vođenje analiza i obezbjeđenje ostalih potrebnih podataka, odnosno pristupa podacima o studentima i zaposlenim. Ovim sistemom Univerzitet prati razvoj i napredovanje studenata i zaposlenih, a

prikupljene informacije koristi u svrhu unapređenja nastavnog procesa. Na primjer, provođenje anketa o zadovoljstvu studenata nastavom, predmetima i nastavnicima znatno je olakšano i ubrzano uvođenjem ovog sistema, a IT sektor koji je zadužen za praćenje procesa prikupljanja podataka ima konstantan uvid u broj anketiranih studenata i rezultate anketa za pojedine predmete, zaposlene i uslove studija. Takođe, praćenje nastave i zadataka od strane profesora, te njihova komunikacija sa studentima je ubrzana korištenjem ovog sistema. Svi korisnici ovog sistema mogu da mu pristupe preko interneta, bez obzira na svoju trenutnu lokaciju. Ovaj sistem omogućava studentima da prate aktuelne obavijesti za pojedine predmete i studij uopšte (godišnji kalendar, raspored sati, ispitne rokove, opće obavijesti, i sl.), omogućava izvođenje Distance Learning nastave, pristup online materijalima neophodnim za nastavu, omogućava prijavljivanje ispita i slično.

Ugovorom sa *BreakPointom*, koji je predočen na uvid, precizirana je zaštita privatnosti prikupljenih podataka o studentima i zaposlenim na Univerzitetu. Predstavnici IT sektora su naveli da se u cilju čuvanja podataka i obezbjeđenja sigurnosti od njihovog gubitka, redovno vrši *back-up* podataka iz korištenih sistema, a koje obezbjeđuje kompanija Globalhost. Pohranjeni podaci se preuzimaju na lokalni računar.

Ocjena podkriterija 7.1: potpuno ispunjen

Kriterij 3.2.7.2 Visokoškolska ustanova redovno prikuplja i analizira podatke o napredovanju studenata kroz studije, stopi uspješnosti i napuštanja studija, omjeru studenata i nastavnog osoblja, itd.

Pomoću platforme *e-University* koja služi za izvođenje *online* nastave na daljinu, za komunikaciju između studenata i nastavnika, *online* prijavljivanje ispita, kao i baza svih ostalih podataka, Univerzitet kontinuirano prikuplja i obrađuje podatke o prolaznosti i uspjehu studenata tokom studija, omjeru studenata i nastavnog osoblja i slično. Anketnim upitnikom takođe se prikupljaju podaci o vremenu potrebnom za zapošljavanje od trenutka diplomiranja i slično. Podaci se prikupljaju na nivou svakog predmeta, studijskog programa, departmana, kao i na nivou Univerziteta.

E-University služi kao baza za smještanje podataka o ljudskim resursima (podaci o nastavnom i drugom osoblju koja sadrži: ime i prezime, zvanje, naučnu oblast, užu naučnu oblast i način angažmana), kao baza studentske službe (podaci o studentima, sadrži ime i prezime studenta, broj indeksa, broj telefona, e-mail, upisani smjer, ciklus studija, godinu studija, način studiranja, godina upisa i sl.), bibliotečka baza (ime i prezime autora, naziv djela; izdavača, datum izdavanja, broj izdanja, ime i prezime osobe koja je knjigu unajmila, datum iznajmljivanja), za čuvanje podataka o projektima (naziv projekta, trajanje projekta i kratak opis) i o održanoj nastavi (prisustvo, sadržaj, ocjene, rokovi).

Ocjena podkriterija 7.2: potpuno ispunjen

Preporuka Komisije za podkriterij 7.2: Dodatno raditi na stručnom osposobljavanju nastavnog i nenastavnog osoblja u korištenju postojećeg informacionog sistema.

Kriterij 3.2.7.3 Visokoškolska ustanova redovno prikuplja i analizira podatke o radu, starosnoj strukturi i kvalifikacijama akademskog osoblja, uključujući omjer vlastitog i gostujućeg osoblja.

Kao što je u prethodnom kriteriju rečeno, prikupljanje i analiza podataka na Univerzitetu vrši se pomoću sistema *e-University*. Ovaj sistem sadrži digitalnu matičnu knjigu sa svim podacima o studentima (osnovni podaci, kontakt podaci, status studenta, položene/nepoložene ispite, uplate) kao i digitalnu bazu podataka zaposlenih, te raspored nastavnog osoblja na studijskim programima koji Univerzitet koristi za praćenje omjera akademskog osoblja i broja studenata, pokrivenost nastave, odnosa gostujućih i stalno zaposlenih nastavnika i slično i na osnovu koga Univerzitet izrađuje politiku zapošljavanja. Zahvaljujući *e-University* platformi ova visokoškolska ustanova lako i redovno analizira strukturu nastavnog osoblja, odnos vlastitog i gostujućeg kadra, kvalifikacije nastavnog osoblja na svim studijskim programima. Analiziraju se naučno-nastavna zvanja akademskog osoblja, njihova starosna i spolna struktura, staž, omjer nastavnika i studenata, omjer zaposlenih i angažovanih nastavnika i saradnika i prati njihov napredak.

Univerzitet je kao dokaz o prikupljenim podacima dostavio izvještaje po departmanima i studijskim programima.

Ocjena podkriterija 7.3: potpuno ispunjen

Preporuka Komisije za podkriterij 7.3: Potrebno je dodatno raditi na unaprjeđenju načina primjene prikupljenih podataka za poboljšanje kvaliteta nastave i administrativnih procesa.

Ocjena kriterija 7: potpuno ispunjen.

Preporuka Komisije za kriterij 7: Dodatno raditi na stručnom osposobljavanju nastavnog i nenastavnog osoblja u korištenju postojećeg informacionog sistema i načinu primjene podataka koji se čuvaju u digitalnim bazama ovog sistema za poboljšanje kvaliteta nastave.

3.2.8 Informisanje javnosti

Kriterij 3.2.8.1 Visokoškolska ustanova na svojoj internetskoj stranici objavljuje relevantne informacije o svojim aktivnostima, uključujući informacije o studijskim programima i zvanjima koje nudi, a koje su jasne, tačne, objektivne, aktuelne i lako dostupne. Informacije se objavljuju na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini i na engleskom jeziku.

Pregledom web-stranica Univerziteta i informacija koje su na njima objavljene, može se zaključiti da ova visokoškolska ustanova redovno objavljuje relevantne informacije o svojim aktivnostima, studijskim programima i zvanjima koje nudi. Informacije se objavljuju na službenom jeziku BiH i na engleskom jeziku. Za objavljivanje informacija na internetskoj stranici zadužena je informatičko/tehnička podrška koja ovu funkciju obavlja u koordinaciji sa menadžmentom.

Na web-stranici Univerziteta navedeni su kontakt podaci osoba zaduženih za informisanje ciljnih javnosti (studentska služba, tajništvo i slično) kao i osnovni podaci o Univerzitetu. Na početnoj stranici objavljen je vodič za studente (<http://ckm.ba/web/wp-content/uploads/akreditacija/STUDENTSKI%20VODIC%20FINAL.pdf>) sa informacijama o:

misiji i viziji Univerziteta, studijskim programima i smjerovima koje Univerzitet nudi, uslovima upisa na studij i svim relevantnim aktivnostima na Univerzitetu. Sve navedene informacije su objavljene u vidu preglednih i dostupnih linkova. Na linkovima studijskih programa sa smjerovima objavljene su informacije o nastavnim planovima i programima sa brojem ECTS-a. Na stranicu je omogućen pristup studentskom web-servisu *e-University*, kao i jednostavan način za slanje elektronske pošte od strane javnosti, odnosno primanje informacija od njih. Na stranici nisu objavljene informacije o visini školarine.

Pored toga, Univerzitet se promovira u javnosti putem društvenih mreža, ima javnu Facebook stranicu i Instagram nalog pomoću kojih se promišljenim informacijama obraća ciljnim javnostima. Na ovim stranicama se objavljuju fotografije i detaljne aktuelne informacije o pojedinim događajima na Univerzitetu, kao što su studentska praksa, posjete, gostovanja, seminari, konkursi za upis i slično. Univerzitet ima i YouTube kanal sa promotivnim videom za buduće studente, ali koji se ne ažurira redovno.

Ocjena podkriterija 8.1: potpuno ispunjen

Preporuka Komisije za podkriterij 8.1: Budući da već koriste YouTube kanal u svojim promotivnim aktivnosti, Univerzitet bi trebao redovno ažurirati i ovu društvenu mrežu, kao što to čini i sa ostalima te objaviti informacije o visini školarine.

Kriterij 3.2.8.2 Visokoškolska ustanova na svojoj internetskoj stranici pruža informacije o djelatnostima u oblasti istraživačkog rada i informacije o radu svog akademskog osoblja (publikacije, projekti, konferencije, itd).

Na internetskoj stranici Univerziteta objavljena je lista zaposlenog nastavnog osoblja, a omogućen je i pristup naučnom časopisu Univerziteta C=KM². Na stranici postoje veze za sva tri postojeća izdanja časopisa u kome osoblje Univerziteta objavljuje svoje naučno-istraživačke radove. Takođe, postoji veza ka stranici koja nudi detaljne informacije o časopisu i uslovima objave naučno-istraživačkih radova. Navedeni su kontakt podaci redakcije časopisa, sastav redakcije, upute autorima za predaju radova, Pravilnik o časopisu, kao i lista objavljenih radova zaposlenih. Međutim, na web stranici Univerziteta nisu javno dostupne biografije i bibliografije zaposlenih.

Univerzitet ima i Pravilnik o izdavačkoj djelatnosti iz 2015. godine, dostupan na web stranici. Na stranici se, takođe, redovno objavljuju informacije o učešću osoblja na konferencijama, radionicama, projektima, gostovanjima na drugim ustanovama u zemlji i inostranstvu i slično.

Ocjena podkriterija 8.2: potpuno ispunjen

Preporuka Komisije za podkriterij 8.2: Objaviti biografije i bibliografije zaposlenih na web stranici Univerziteta.

Kriterij 3.2.8.3 Visokoškolska ustanova osigurava sistematsku komunikaciju sa vanjskim zainteresovanim stranama.

Univerzitet nema zvanični akt kojim reguliše politiku komunikacije s javnošću, predstavnicima tržišta rada, socijalnim partnerima i zajednicom. Međutim, i pored toga, sistematska komunikacija s javnošću postoji i izuzetno je sadržajna. Ona se odvija putem web stranice

Univerziteta i društvenih mreža, a prema izvještaju o samoevaluaciji i putem drugih medija kao i direktnim kontaktom i usmenom prezentacijom studijskih programa budućim studentima. Tim za marketing, zajedno sa sa Uredom za međunarodnu suradnju zaduženi su za informisanje javnosti. Odluku o imenovanju njihovih članova donosi rektor.

Pored informacija koje su upućene potencijalnim kandidatima, zatim studentima i javnosti (informacije o studijskim programima, uslovi studija, akademski kalendar, konkursi, podaci o organizacionoj strukturi, veze za preuzimanje pravilnika i drugih akata i slično), na internetskoj stranici Univerziteta objavljen je poziv svršenim studentima i veza za on-line obrazac za učlanjenje u Alumni Klub. Takođe, u kategoriji Obuke i tečajevi na internetskoj stranici Univerziteta objavljene informacije upućene privredi i drugim zainteresiranim stranama.

Ocjena podkriterija 8.3: potpuno ispunjen

Preporuka Komisije za podkriterij 8.3: Univerzitet treba da donese zvanični akt kojim reguliše strategiju informisanja javnosti i politiku komunikacije.

Ocjena kriterija 8: Potpuno ispunjen.

Preporuka Komisije za kriterij 8: Univerzitet treba da donese zvanični akt kojim reguliše politiku komunikacije s javnošću i svim zainteresiranim stranama, da obogati i redovno ažurira postojeći Youtube kanal te da na internetskoj stranici objavi biografije i bibliografije svih zaposlenih, cijene studija, te da na web stranici precizira i jasno odvoji studijske programe, studijske smjerove i cikluse studija.

3.2.9 Kontinuirano praćenje i periodična revizija programa

Kriterij 3.2.9.1 Visokoškolska ustanova redovno prati i dalje razvija svoje studijske programe, uz angažman zainteresovanih strana.

U godišnjim Izvještajima o radu svakog Departmana koje su predstavnici ove visokoškolske ustanove dostavili članovima Komisije tokom posjete, može se vidjeti da se ankete o kvaliteti izvođenja nastave na nivou svakog pojedinog predmeta i studijskog programa sprovode redovno tokom školske godine. Anketnim upitnikom se vrši evaluacija predmeta, nastavnika i saradnika, kvaliteta nastave, korisnosti ishoda učenja, a studenti mogu dati i svoje prijedloge za poboljšanje nastavnog procesa.

U Samoevaluacionom izvještaju Univerziteta navedeno je da je tokom školske 2016/2017. godine provedena anketa među 13 svršenih studenata. Povratne informacije o kvaliteti studija iz ove ankete korištene su za poboljšanje nastave u vidu uvođenja više praktične nastave na svakom predmetu (minimalno 30% praktično orijentiranog rada na svakom predmetu). U razgovoru sa studentima, članovi Komisije su se uvjerali da su studenti koji sada studiraju na Univerzitetu zadovoljni poboljšanjem koje je uvedeno na ovaj način, kao i oblicima praktičnih vježbi koje su uvedene.

Ocjena podkriterija 9.1: znatno ispunjen

Preporuka Komisije za podkriterij 9.1: Kao što je već navedeno u kriteriju 6, potrebno je obezbijediti učešće većeg broja studenata u anketama.

Kriterij 3.2.9.2 Visokoškolska ustanova ima definisane i usvojene procedure za redovno praćenje realizacije studijskih programa.

Univerzitet ima jasno definisane i formalno usvojene procedure za redovno praćenje realizacije studijskih programa. One su propisane Pravilnikom o postupku predlaganja novih i izmjeni postojećih studijskih programa koji je donio Senat Univerziteta a koji je dostupan javnosti na web stranici Univerziteta (<http://ckm.ba/web/wp-content/uploads/akreditacija/Pravilnik%20o%20postupku%20predlaganja%20novih%20i%20izmjene%20postoje%C4%87ih%20studijskih%20programa.pdf>). U ovom dokumentu je propisano da inicijativu za uvođenje novog studijskog programa može pokrenuti osnivač ili organi Univerziteta i organizacionih jedinica. Senat, zatim imenuje komisiju koja donosi elaborat o opravdanosti izvođenja studijskog programa, koji zatim odobrava naučno-nastavno vijeće i usvaja Senat. Usvojeni elaborat se dostavlja nadležnom Ministarstvu na licenciranje. Pomenutim pravilnikom opisani su neophodni elementi sadržine elaborata, a omogućeno je i uključivanje spoljašnjih eksperata u izradi elaborata. Manje izmjene postojećih studijskih programa vrše se na nivou Senata, a izmjene nastavnih programa vrše se redovno u okviru godišnjih ažuriranja predmeta.

Takođe, na internetskoj stranici Univerziteta dostupan je *online* obrazac za slanje i prikupljanje sugestija u vezi sa studijskim programima i kvaliteti nastave koje zainteresovane spoljašnje strane mogu koristiti.

Ocjena podkriterija 9.2: znatno ispunjen

Preporuka Komisije za podkriterij 9.2: Iako Univerzitet ima mogućnosti i koristi ih za prikupljanje sugestija u vezi sa studijskim programima i kvaliteti nastave od zainteresovanih spoljašnjih strana, potrebno je obezbijediti učešće većeg broja tih zainteresiranih strana u prikupljanju informacija.

Kriterij 3.2.9.3 Visokoškolska ustanova analizira na koji način su procedure prikupljanja informacija i preduzetih aktivnosti uticale na unapređenje studijskog programa.

U razgovoru sa studentima, menadžmentom i nastavnim osobljem ove visokoškolske ustanove, Komisiji je potvrđeno da je na osnovu anketa o zadovoljstvu nastavom, predložena izmjena i uvođenje više praktično orijentisane nastave na svakom predmetu što je rezultiralo kasnijim boljim ocjenama u anketama. Naročito su studenti bili zadovoljni projektom praktične nastave „Jabuka“ uvedenom na Departmanu poslovnih resursa i resursa turizma tokom 2017/2018. godine na nekoliko predmeta koji simulira poslovno okruženje u kome studenti rade istraživanje tržišta, izrađuju poslovne planove, finansijska izvješća, rade prezentacije i slično.

Ocjena podkriterija 9.3: potpuno ispunjen

Preporuka Komisije za podkriterij 9.3: Uvesti veći broj promjena kao rezultat prikupljenih informacija s ciljem unaprjeđenja studijskih programa.

Ocjena kriterija 9: znatno ispunjen

Preporuka Komisije za kriterij 9: Da se u praćenju realizacije i daljem razvoju studijskih programa, zbog velike ponude studijskih programa i smjerova u okviru tih programa, radi na većem uključivanju relevantnih mišljenja i sugestija drugih vanjskih zainteresiranih strana.

3.2.10 Periodično vanjsko osiguranje kvaliteta

Kriterij 3.2.10.1 Visokoškolske ustanove trebaju periodično prolaziti postupak vanjskog osiguranja kvaliteta.

Uzevši u obzir da je Univerzitet mlada institucija i da postoji od akademske 2014. godine, te da dosad nije imala uslove da stupi u postupak eksternog osiguranja kvaliteta, Komisija nalazi da je ovaj, prvi postupak eksterne evaluacije blagovremen.

Ocjena kriterija 10: Potpuno ispunjen

3.3. Mišljenje o ishodu akreditacije

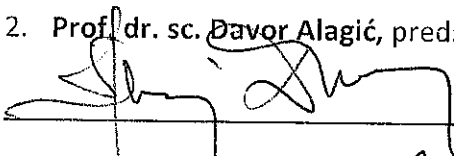
Na osnovu ukupne ocjene kvaliteta po svim kriterijima u Odluci o kriterijima za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini, kao i na osnovu člana 18, stav (1) Pravilnika o akreditaciji Visokoškolskih ustanova i studijskih programa u HNŽ, a budući da su većina, tj. 6 od ukupno 10 kriterija za akreditaciju, ocijenjeni kao znatno ispunjeni, a ostali, tj. 4 kao potpuno ispunjeni, Komisija je utvrdila da Univerzitet modernih znanosti – CKM, Mostar ispunjava uslove za akreditaciju, te daje mišljenje i preporuku: **akreditirati Univerzitet modernih znanosti – CKM, Mostar.**

Potpisi članova Komisije:

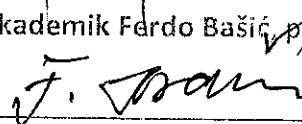
1. Prof. dr. sc. Selma Čorbo, predstavnica akademske zajednice BiH, predsjednica Komisije

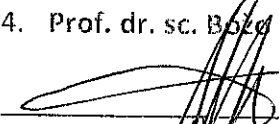
2. Prof. dr. sc. Davor Alagić, predstavnik akademske zajednice BiH, član

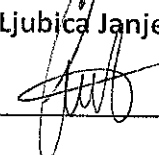
3. Akademik Ferdo Bašić, profesor emeritus, međunarodni stručnjak, član

4. Prof. dr. sc. Božo Vukoja, predstavnik privrede i prakse, član

5. Mr. Ljubica Janjetović, predstavnik studenata, sekretarica Komisije

Na kraju: Komisija osjeća potrebu rektoru Prof.dr. M. Matiću, članovima uprave, vlasnicima Univerziteta i svim učesnicima, od studenata do zaposlenih, koji su neposredno sudjelovali u složenom postupku akreditacije, zahvaliti na jasnim, odrešitim odgovorima na postavljena brojna pitanja među kojim i vrlo delikatnim (na primjer pitanje korupcije – s obzirom na korupciju u okruženju, postavljeno je pitanje da li Univerzitet ima takvih problema na šta su predstavnici Univerziteta izjavili da nisu imali takvih slučajeva), koji su izgovoreni s „pogledom u oči bez skretanja“, tonom koji se ne može (od)glumiti ni (u)vježbati i koji ne dovodi do najmanje dvojbe oko iskrenosti odgovora. Ostavila je dojam i duboko emotivna povezanost zaposlenih sa Univerzitetom.

4. Prilozi

Obrazac ocjene ispunjenosti kriterija